СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 12-го Падолиста, 1903. Число 46. — Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, November 12, 1903. No. 46.

Небувале доси въ жаднôй славяньской орґанізаціи!!!

Звыжь 900 новыхъ членôвъ

приступило въ Октобру с. р

до Руского Нар. Союза!

Честь всѣмъ Мѣсцевымъ Урядамъ!
Слава Головнымъ Урядникамъ!
Щира подяка всѣмъ потрудившимъ ся!

Днесь Р. Н. Союзъ числить звыжь 5.500 членôвъ.

Поздоровленє дѣяльнымъ Членамъ Р. Н. Союза!

Питсбурґъ, Па., 3. Новембра 1903.

Николай Стефановичь,
Головный председатель Рус. Нар. Союза.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Падолистъ.

12	Ч.	Зиновія и Зиновіи
13	П.	Стахія, Наркиза
14	С.	† Космы и Дам.
15	Н.	23 по Сош. Акиндина
16	П.	Айталя, Йосифа
17	В.	Йоанникія
18	С.	Галактіона муч.

— **Дознаємо** ся зъ достовѣрного жерела, що цареславный епископъ Тихонъ не поверне вже до Сп. Державъ. На его мѣсце мае бути именованый новый, енерґічнѣйшій и наручнѣйшій „босъ“ для цареславныхъ подвижниковъ въ Америцѣ.

Сю вѣстку потверджуе также по части „Американьскій Правос. Вѣстникъ“ орґанъ царославнои місіи. Именно пише вôнъ такъ въ послѣдзôмъ (19-ôмъ) числѣ:

„Спѣшимъ обрадовать всѣхъ вѣстью, что Возлюбленный нашъ Архипастырь находится въ добромъ здравіи и не перестаетъ пещись о близкой Его сердцу С. Американскôй Епархіи, ходайствуе объ учрежденіи викаріатства, перенесеніи катедры правящого епископа въ Ню Іоркъ, устройствѣ дух. семинаріи въ Америкѣ, выбирая кандидатовъ на священническія мѣста и проч. Но возвратится ли Преосвященный Тихонъ къ намъ, — къ сожалѣнію, съ увѣренностью сказать не можемъ“.

Ачей-же ясно.

— **Вже** вôсѣмъ мѣсяцѣвъ я въ Manville, R. I. а доперва трафило ся менѣ видѣти два разы американьского бузька. Тому чотири недѣли летѣвъ оденъ черезъ згадану мѣсцевôсть, розумѣєсь бôльшій вôдъ европейского бузька, прилетѣвъ надъ хату, члена Р. Н. Союза Павла Любянецкого и пустивъ ему комином дочку Марію. А знову 27 Жовтня другій летѣвъ понадъ хату члена Р. Н. С. Григорія Пригоды и спустивъ ему також дочку. Обѣ дѣвчатка вродливі и маю надѣю, що якъ будуть жити, то будуть щирими Русинками, такъ якъ ихъ родичѣ. Нехай тѣ молоденькі цвѣтки, ростуть Богу и Руси на славу, а родичамъ на потѣху А вы згаданѣ отцѣ впишѣть ихъ до „Руского Народного Союза“. с. ф.

— **Величезный** огонь лютувавъ дня 4. с. м. въ Трою, Н. Й. и спричинивъ на 950 тысячь долярôвъ шкоды. Згорѣло кôлька найбôльшихъ складôвъ и маґазинôвъ въ тамошнôй пристаны.

— **Телеґрафують** зъ Риму, що минувшои Недѣлѣ выбухъ огонь въ авдіенційнôй сали папи римского у Ватиканѣ и знищивъ богато цѣнныхъ рукописей та книжокъ. Шкоду обчисляють на 50 тысячь долярôвъ.

— **Лишь** одна Росія може такимъ повеличатись! Въ добрахъ князя Трубецкого въ Козачôмъ, херсоньскои ґуберніи, пôдчасъ збору винограду привязують робôтникамъ написники, щобы борони Боже не покушавъ котрый винограду. Робôтникъ ходить тодѣ зъ тимъ написникомъ на головѣ, неначе мѣскій песъ зъ каганцемъ, що любить кусати людей.

И чи-жь не ґеніяльна гадка? По російски.... Доносить про се „Искра“.

— **Таймкіперъ**, що забивъ, Русина котрый робивъ на зелѣзницѣ повызше Egwood въ Манітобѣ зве ся Ваналстинъ. Вôнъ сидить въ арештѣ въ Принсъ Албертъ очѣкуючи розправы. Свого часу мешкавъ вôнъ въ Онтеріо и бувъ учителемъ.

— **Пише** намъ п. Теод. Урбанъ, зъ Ансоніи, Конн., що робота тамъ иде добре. тутъ пошкодивъ огородовинѣ и виноградови“.

Домы и шторы Народнои Спôлки въ Yonkers, N. Y.

— **На** хрестинахъ дочки п. Г. Пригоды секретара Р. Н. Союза вôддѣлъ 92, въ Manville, R. I., котрѣ вôдбулись въ Суботу 31 Октобра всѣ гостѣ забавляли ся дуже красно и зложили на процесъ Олифантскои церкви $10.25.

Гôсть.

— **Партія** канадійскихъ Духоборôвъ зложена зъ 12 осôбъ, мѣжь котрыми є три родины. выѣхала до Филаделфіи на науку анґлійского языка, ремеслъ и т. и. Кошта подорожи и науки будуть поносити філаделфійскі Квейкры, котрѣ дуже занимають ся справою Духоборôвъ, а оденъ зъ нихъ Йос. Елкинтонъ написавъ навить про Духоборôвъ спору книгу (328 ст.) зъ многими илюстраціями. Загалъ Духоборôвъ не одобряе поступку своихъ 12 братôвъ та сестеръ, що выѣхали до Филаделфіи.

— **Пише** намъ п. Дмитро Иванкôвъ зъ Куритибы въ Бразиліи дня 9 Октобра: „У насъ нынѣ падавъ градъ завбôльшки волоского орѣха. Земля бѣлѣла ся вôдъ граду немовь въ Галичинѣ вôдъ снѣгу. Градъ падавъ около чверть годины, вѣтру не було. Камѣнцѣ граду лежали на земли около двѣ годины, доки ся потопили. Вода въ рѣцѣ и потокахъ опôсля такъ парувала, що не можь було здалека воды бачити. Чи зробивъ сей градъ яку шкоду по кольоніяхъ — не знаю, тутъ пошкодивъ огородовинѣ и виноградови“.

— **Незвѣсні** злочинцѣ выкрали Едварда Венца, сынка міліонера зъ Філаделфіи, Па. и жадають вôдъ зажуреныхъ родичѣвъ 100 тысячь долярôвъ окупу. Въ противнôмъ случаю грозять молодому Венцови смертію. Злочинцѣ утекли зô своею жертвою въ горы коло Бристолъ, Тен., де перебувавъ черезъ лѣто міліонеръ Венцъ.

— **Стережѣть** ся фальшивыхъ приятелѣвъ. Въ Morrisey, B. C. Канада мешкало двохъ приятелѣвъ А. Бѣлиньскій и его товаришь. Коли Андрѣй Бѣлиньскій выѣхавъ на другій плейзъ за роботою, то его приятель не лишь що попродавъ ему що було дома, але ще полишивъ ему 50 долярôвъ довгу...

— **Новый** потопъ, наколи вѣрити ученымъ, грозить нашôй земленьцѣ. Потопъ, про якій згадуе ся въ бібліи, се бувъ пôсля обчисленъ ученыхъ ґеольоґôвъ перелывъ воды зъ пôвнôчнои пôзкулѣ на полудневу. За симъ промовляють розкопы землѣ, въ якихъ находять ся цѣлі лѣсы деревъ похиленыхъ въ одну сторону, а дальше ґранітові скалы изъ скандинавськихъ пôвнôчныхъ гôръ занесені водою ажь по Карпаты. Потопъ мавъ бути пôсля исторіи біблійнои на 4.500 лѣтъ передъ Христомъ, а наукові дослѣды стверджують се цѣлковито. — Теперь же, кажуть ґеольоґи, въ наслѣдокъ повольнои змѣны пôдсоня форма землѣ такъ укладае ся, що на нѣй може наступити новый перелывъ воды — але вже зъ полудневои пôвкулѣ на пôвнôчну — и люде дождуть ся другого потопу. Цѣкаве, коли вôнъ, бодай въ приближеню, може наступити? На всякій случай, кажуть учені, не скорше якъ за 5.000 лѣтъ. Ну, про се нехай вже журять ся наші потомки...

— **Грôзна** зелѣзнича катастрофа лучила ся коло Індіянополисъ, въ Индіянѣ. Маневруюча машина зъударила ся въ повнôмъ розгонѣ зъ особовымъ поѣздомъ, якимъ ѣхало 920 осôбъ и розбила кôлька ваґонôвъ на дрôбні куснѣ. Погибло при тôмъ 16 людей, а 34 такъ тяжко було раненыхъ, що бôльша половина зъ нихъ пôмре.

Убити и ранені, се переважно студенты університету Purde, котрѣ въ числѣ 900 осôбъ ѣхали на прогулку, щобы взяти участь въ грѣ званôй „футъ балъ“.

— **Бувша** австрійска архикнягиня, Стефанія, а теперь ґрафиня Лоняй, лежить въ мѣсточку Люзернѣ, въ Швайцаріи, смертельно недужа. Причиною недуги — поронене.

— **Пôдчасъ** пожежѣ деревляного дому на розѣ 35-ои улицѣ въ Ню-Йорку згорѣло оногды 25 осôбъ. Въ тôмъ домѣ мешкало поверхъ 150 осôбъ, переважно робôтникôвъ, а погибло найбôльше жѣнокъ и дѣтей.

— **Бôльшу** половину зелѣзныхъ фабрикъ въ Шаронъ, Па. замкнено на необмеженый часъ, черезъ що 8000 робôтникôвъ втратило роботу, а мѣжь ними богато Русинôвъ.

— **Въ** Jersey City, N. J. дня 1. Новембра б. р. по Службѣ Божôй зложили люде въ церквѣ на руки Т. Ткачика и М. Медведя двайцять два дол. 68 п. на бѣдныхъ рускихъ погорѣльцѣвъ въ Золочевѣ (Галичина). Сподѣю ся, що наші всѣ брацтва и товариства прійдуть тоже зъ христіяньскою помочею для згаданыхъ нещасливыхъ и нужденныхъ погорѣльцѣвъ.

о. Н. Пôдгорецкій.

— **Велике** нещасте спôткало нашого брата Ивана Тарбая дня 29-го Октобра. Вôнъ робивъ въ Elmira Table Company, де роблять столы. Робивъ на машинѣ, що гиблює дошки и пôвъ дванайцятои рано вôдтяло ему 4 пальцѣ на лѣвôй руцѣ заразъ при долони. Иванъ Тарбай належить до братства св. Архистратига Михаила въ Elmira и до Р. Н. Союза. Вôнъ есть також секретаремъ Союза бôльше якъ 5 лѣтъ и касіеромъ церковнымъ. Взагалѣ п. Тарбай є чоловѣкомъ дуже поважанымъ и любленымъ черезъ всѣхъ и интересуе ся дуже всѣми рускими справами. Вôнъ походить зъ Маластова, Горлицкого повѣту, приѣхавъ до Америки 1891 року. Машина, котра вôдтяла пальцѣ Ив. Тарбайови є попсута. Она вже покалѣчила чотырохъ люд й. 20-го Октобра вôдтяла одному Анґликови B. F. Daley оденъ палець а два покалѣчила.

Ив. Сушереба.

— **П.** Яцко Поливка зъ Пертъ Амбой, Н. Дз. пише намъ: „Робота у насъ иде досыть слабо. Компанія выставила нову дрôтовню и зъ псчатку робота въ нѣй ишла досить добре. Але теперь не робить лишь по вôсѣмъ годинъ денно и то лишь по три дни въ тыждни.“

ПАВЛА БЕРТА:

Дещо про звѣрята, ростины, камѣня и скалы.

Зъ англійского переклавъ Ст. Макарь.

[Конець I. части].

III. Мякуны.

49. Мякуны суть мягкими, мясистыми звѣратами, котрыхъ тѣло не є зложене зъ перстенцѣвъ, лишь въ богато случаяхъ окрите вапнястою скарупою.

50. Слимаковцѣ. — Ту належить слимакъ виноградный (обр. 196), окритый скарупою, шрубовато скрученою, вапнистою, въ котру може цѣлый сховатись. Тѣло мае мягке и корчливе. На головѣ невыразно вôдмеженôй вôдъ кадовба мае чотири корчливі

Обр. 196. Виноградный слимакъ (snail). Обр. 197. Нагій слимакъ (slug).

рôжки, котрі доволѣ може высувати и втягати. На кôнцяхъ довшихъ, заднихъ рôжкôвъ находять ся очи. На черевнôй сторонѣ кадовба розтягае ся плоска нога мовь пôдошва, за помочію котрои слимакъ повзе.

Нагій слимакъ (обр. 197), подôбно якъ его своякъ виногр. слимакъ, мае голову, чотири рôжки, мясисту ногу, але за те не мае скарупы, въ котру мôгъ бы схоронити ся. Нагі и виноградні слимаки жиють на суши. Инші слимаковцѣ жиють въ пливучôй водѣ, але богато бôльше вôдмѣнъ тои породы пробувае въ морю.

51. Безголовцѣ. — Безголовцѣ: остриги (обр. 198) мушлѣ и т. д. мають подвôйну скарупу верхну и нижну. Тѣ звѣрята не мають головы и жиють въ водѣ.

Остриги суть морскими звѣрятами и жиють великими громадами, причепленѣ до скалы такъ, що не можуть рушити ся зъ мѣсця. Противно, мушлѣ можуть свобôдно порушати ся. Одні жиють въ морю а инші въ пливучôй водѣ. Є ихъ богато вôдмѣнъ. Ихъ скарупы зъ середины знані суть пôдъ назвою перловои матицѣ, зъ котрои опоряджують богато прекрасныхъ рѣчей. Коли другі малі истотки попадуть ся помѣжъ звѣря а его скарупу, то вôкругъ нихъ творить ся рядъ скарупованыхъ шапочокъ, званыхъ перлами. Коли зловлять звѣря усувають тѣ перлы, котрі суть неразъ дуже цѣнні.

Обр. 198. Остриги (oysters).

52. Головоножцѣ. — По моряхъ цѣлого свѣта жиють ще такі мякуны, котрі не мають верхнои скарупы. Ту належать: осьмерникъ (обр. 199), чорнилець (cuttlefish) и т. д. Корабликъ (nautilus), котрого гарну скарупу приносять моряки домôвъ зъ индійского моря, є головоножцемъ, але трохи вôдмѣннымъ вôдъ тыхъ, про котрі мы що ино згадували. Суть то чорні а гидкі сотворѣня, зъ великою головою, двома великими очима, и сильнымъ, роговатымъ дзюбомъ. Ихъ пасокъ окруженый вôсьмома або десятьома довгами раменами зъ ссавцями, подôбными до ссавцѣвъ пявокъ, за помочію котрыхъ придержують все, що до нихъ наближить ся. Коли ихъ подрочить ся, декотрі выпущають чорный плынъ, котрымъ мутять воду, щобы заслонити себе передъ неприятелемъ. Плину того вживають яко барвы малярскои пôдъ назвою сепіи. Тѣ звѣрята доходять неразъ до значнои величины и стають небезпечными навѣть для чоловѣка. Декотрі зъ тыхъ звѣрятъ доходили до 10 лôктѣвъ довготы. Нападають неразъ рыбакôвъ, котрі звуть тѣ звѣрята чортячими рыбами. Всѣ тѣ сотворѣня такій мають выглядъ, що ихъ ноги окружають писокъ и тому звуть ся Головоножцѣ.

Обр. 199. Осьмерникъ (octopus).

IV. Лучаки.

Майже всѣ лучаки жиють въ соленôй водѣ. Найбôльше знаною зъ помѣжъ нихъ є звѣздаия (обр. 200), ѣжинець (обр. 201), цвѣтаня (обр. 202), медуза (обр. 203) и поліпъ. Тѣло звѣзданѣ є густо окрыте рядками рухомыхъ табличокъ и вапняныхъ кольцѣвъ такъ якъ се рôвножь можь побачити на посвоенѣчомъ

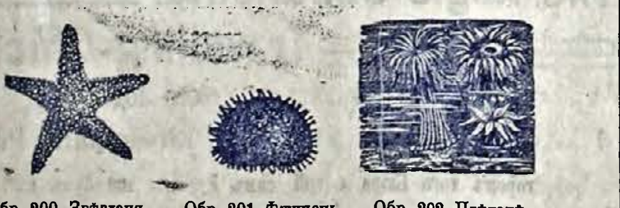

Обр. 200. Звѣздаия [star-fish]. Обр. 201. Ѣжинець [echinus]. Обр. 202. Цвѣтанѣ [sea-anemones].

ѣжинцю (обр. 201). Морскі цвѣтанѣ (обр. 202) укладомъ рôжнять ся дуже; ихъ тѣла суть мягкі и обвислі а кольцѣвъ не мають. Они жиють громадно, сполученѣ зъ собою. Такъ само сполученѣ зъ собою въ камѣнисту масу жиють поліпы, звані коралями (обр. 204) а въ полудневыхъ моряхъ можна стрѣнути цѣлі островы тыхъ животинъ (обр. 205). Медузы (обр. 203) похожі на цвѣтанѣ, лишь що плавають свобôдно.

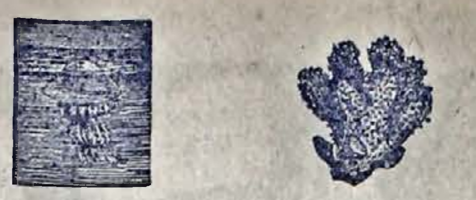

Обр. 203. Медуза (medusa). Обр. 204. Вязанка поліпôвъ.

Не можемо ще поминути губки, котру каждый бачивъ въ школѣ. Губка дуже мало подôбна до звѣряти. А однакъ она була нимъ.

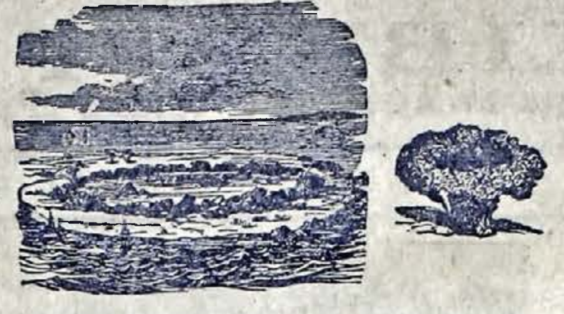

Обр. 205. Коралевый островъ. Обр. 206. Губка (sponge). Губка, уживана въ школѣ є тôлько скелетомъ звѣряти.

Те, що мы уживаемо въ школѣ до стираня таблицъ є лишь скелетомъ губки.

54. Наливочки. — Розкажу вамъ теперь про дуже цѣкаві живинки, котрі находять ся въ гниючихъ частяхъ ростины або звѣряти. Бôльшость тыхъ живинокъ знають пôдъ назвою наливочки, але суть ще другі, не менше важні живинки, котрі суть дуже малесенькі. Єсли бы вы мали мікроскопъ (сильно побôльшаюче скло), взяли старого сѣна, вложили до воды и подивили ся тымъ скломъ на него, то побачилибысьте порушаючі ся дрôбні хробачки въ водѣ (обр. 207). Декотрі тѣ хробачки суть такъ маленькі, що лишь дуже сильно побôльшаюче скло може запримѣтити ихъ истнованє. Въ одной кроплі воды жиє ихъ тысячи. Але зъ вôдки беруть ся тѣ дрôбненькі живинки?

Обр. 207. Наливочки [infusoria] невидимі для нашого ока, найденѣ въ кроплі стоячои воды. Обр. 208. Бакцилѣ невидимі для нашого ока.

Они взяли ся зъ сѣна. Якимъ же способомъ дôстали ся тамъ? Они тамъ були высушенѣ, або въ видѣ яєць. Подôбні до тыхъ живинокъ суть ще такі, що жиють въ недоглядномъ для ока моху на дахахъ домôвъ; они высушенѣ въ лѣтнôй порѣ, а коли оглядати ихъ черезъ мікроскопъ то выглядають якъ дрôбні зеренця зеленого пєску. Колижь на нихъ впаде бодай одна кропля воды, оживають. Якжежь вода выпарує, они знову стають безъ силы якъ передше, дожидаючи другого дощу.

Правда, що се дуже займаві живинки? А они суть наглядными доказомъ, що цѣкаві и займаві сотворѣня не конче мусять бути великі.

Змѣстъ перечитаного.

(Мякуны и лучаки).

1. Мякуны. — До мякунôвъ належать: слимаки, остриги, мушлѣ, чорнильцѣ и ихъ свояки.
2. Перлову матицю маемо зъ внутрѣшнои скарупы розличныхъ мякунôвъ.
3. Въ декотрыхъ остригахъ формують ся частинки перловои матицѣ, подôбні до маленькихъ, гарныхъ галочокъ — се суть перлы.
4. Лучаками звемо звѣрятка, котрыхъ тѣла вокругъ рота творять немовь бы лучѣ. Головными зъ нихъ суть: звѣзданѣ, цвѣтанѣ, медузы и поліпы. Неразъ цѣлі островы творять ся зъ тыхъ займавыхъ животинъ.
5. Губки, котрі мы уживаемо, суть тôлько скелетомъ жиючого звѣряти.
6. Въ кроплѣ воды, въ котрôй є трошки старого сѣна, можна побачити мікроскопомъ тысячи маленькихъ живинокъ званыхъ наливочками.
7. Они були высушенѣ въ сѣнѣ; въ водѣ порушають ся, жиють.

ПРАВДОМОВНЫЙ.

— Дивѣть ся, куме, той сусѣдôвъ песъ мудрѣйшій, якъ его господарь!

— О, и въ мене вже бувъ такій песъ!

Зъ „Комара".

„Закутникъ".

Матвѣй Скрегота збиравъ ся до церкви.

Коло скринѣ стояли вымазані чоботы, а на постели лежавъ одинокій кожухъ. Вôнъ самъ стоявъ надъ цебрикомъ и мывъ ся. Зъ губы выпускавъ воду на долонѣ, а долонями теръ лице.

Мѣжь тымъ его жѣнка, не стара, лишь змѣзерована истота, прибирала дѣтей на свято. Робила се для людского ока и для звычаю, бо знала, що тѣ купецькі сорочечки ихъ не загрѣють и дѣтиска кашляти будуть.

Знавъ тое и найстаршій Петрусь. Тому заздалегôдь выхопивъ ся и побѣгъ за ворота.

— Петрусю, Петрусю, а ходи но сюда! — кричала мати — ходи, бо менѣ нѣколи!

— Ого! вôдповѣвъ Петрусь и побѣгъ ажъ за пяте подвôре, надъ болотнисту баюру, въ котрôй вôдъ кôлькохъ днѣвъ таляпавъ ся и бабравъ до несхочу.

— А почкайже ты — накивувала мати. — Прийдешь ты менѣ драбугу, — и вернула въ хату.

Скрегота бувъ уже вбраный. Голова вылискувала ся якъ пампухъ, а лице сіяло святочнымъ настроемъ. Хотѣвъ приступити до постелѣ и вбирати кожухъ, коли до хаты вбѣгъ задыханый Петрусь.

— Мамуню — лепетавъ зъ дитячою втѣхою — закутникъ приѣхавъ, закутникъ, закутникъ!

И тѣшивъ ся и скакавъ самъ не знаючи чого.

Скрегота, якъ вбравъ одинъ рукавъ такъ и кинувъ ся до хлопця.

— Якъ я тебе оттымъ ременемъ вперežу, то ты не будешь верещати, Богъ знае що!

— Присяйбостоже татуню, що приѣхавъ. Сивымъ конемъ, въ шапцѣ зъ ґузиками, такій дуже закутникъ.

Скрегота глянувъ на жѣнку, жѣнка на него и порозумѣлись. Податокъ за два кварталы незаплаченый, а тутъ ґрейцара нема, хоть гинь.

Передновокъ тяжкій, заробити нѣякъ, а ѣсти тра. Щожь дѣяти теперь?

Замѣсть вôдповѣди вхопила жѣнка зъ чоловѣка кожухъ и пустила ся по хатѣ. Хотѣла ховати до скринѣ, але подумала и дала спокôй. Вôдъ скринѣ метнула ся за пѣчь, вôдъ печѣ до постелѣ. Пôдъ постелею була яма, чорна якъ пекло. Колись гнѣзда крôлѣвъ, теперь пострахъ для дѣтей. Прикучнула, зложила кожухъ вовною на верхъ и жбурнула его туды.

Скрегота ставъ и дививъ ся на ту бабску роботу.

Дѣти якъ почули, що приѣхала така »воcоба«, вобѣгли зъ хаты и крôзь ворота дивились на вулицю. Тымчасомъ Скреготиха обезпечивши кожухъ, пригадала собѣ, що въ коморѣ є дѣжка проса и трохи крупъ та пôшла ихъ ховати. Скрегота оставъ ся самъ. Бувъ то мужикъ зô здоровымъ тѣломъ и добрымъ розумомъ, зъ рѣшучимъ выглядомъ лиця. Бувъ бѣдный, та бѣдѣ не пôддававъ ся. Якъ мôгъ, зводивъ кôнцѣ до купы, а вони рвались. Отъ и теперь. якъ вôдправити немилого гостя?

По лици его перебѣгали разъ у разъ журба и клопôть, то знову гнѣвъ и злоба.

— Иде, иде... — шепотомъ вымовила жѣнка, вертаючи зъ коморы до хаты.

— Ну, то що зъ того? — вôдповѣвъ Скрегота. — Дѣдько его принѣсъ, дѣдько и вôднесе.

Але дививъ ся въ вôкно. Тамъ сусѣдъ его живъ собѣ въ спокою и закутника не боявъ ся, бо батько полишивъ ему маетокъ. А вôнъ?

Въ тôмъ ри-ипъ, вôдчинили ся дверѣ и на порозѣ появивъ ся закутникъ. Хильцемъ переступивъ порôгъ и не здôймаючи шапки, ставъ посередъ хаты.

Бувъ высокій якъ дубъ, грубый якъ бочка, лице мавъ червоне и великі очи. Въ цѣлôй появѣ було щось воякого, щось хищного, готового до крови и розбою. Колись справдѣ служивъ у войску и хоть зъ роду Мадяръ, бивъ ся въ 48. роцѣ проти Мадярôвъ. За те потôмъ мусѣвъ утѣкати и опинивъ ся у насъ. Ту ставъ екзекуторомъ и на тôмъ становищи розвинувъ невтомиму дѣяльность.

— А ну, гайда, грошѣ за податокъ! — кричавъ розглядаючись по хатѣ.

Скрегота якбы не чувъ. Заедно дививъ ся въ вôкно, на хату щасливого сусѣда, а по его мозку лѣтали всѣлякі галки. Що буде, якъ забере кожухъ? Зъ хаты выйти не годенъ? Що скажуть люде? ... А може-бъ попросити... Що его? Такого бузовѣра? Нѣ, нѣколи...

И Скрегота закусивъ губы.

— А ну, мой, чувъ, що кажу? За податокъ грошѣ!

Скрегота заедно мовчивъ. Скреготиха пораесь коло печѣ, а ноги у неи тремтять. Все споглядае пôдъ постелю... Не втерпѣла. Пôдступае до закутника, кланяє ся ему такъ низько, якъ ей лише теперѣшный станъ позваляти може и просить: Пановьку любый, будьте ласкаві, почекайте намъ до четверга. Продамо порося, тай заплатимо! До четверга и такъ недалеко, — позавтра.

— Здурѣла баба, щось мене еѣ паця обходить! Давай кожухъ и вже.

Не чекаючи на вôдповѣдь, метнувъ ся по хатѣ.

Але въ хатѣ не було нѣчого цѣнного. Курячй подушки и якйсь подертй свиты. Тôлько всього. Очи пана екзекутора запалали гнѣвомъ.

— Вôдчиняй бабо скриню!—зверещавъ на всю хату.

Скрегота вôдвернувъ ся вôдъ вôкна и очи его перебѣгали разъ-у-разъ зъ закутника на жѣнку. Скреготиха стояла нѣ въ сихъ нѣ въ тыхъ. Въ скрини було кôльканайцять мѣръ полотна, бѣлого якъ снѣгъ, тонкого якъ шовкъ. Сама она той ленъ полола, сама брала, окѣпала, чесала; сама на досвѣткахъ та по вечерахъ пряла...

А теперь ворогъ прійшовъ и брати хоче; а ту и вона обдерла ся и дѣти обносились.

У Скреготихи на очахъ стали слезы.

Дивила ся въ него тыми очами, якбы его благати хотѣла. Та не вблагала.

— Дай бабо ключь! — крикнувъ у друге и пôдступивъ до неи.

Вона що йно пригадала собѣ, що ходила до шпихлѣра и ключь за поясъ заткнула. Судорожно вхопила его рукою и тôлько гадки — не дати! А вôнъ знай кричить и репетуе: Давай, ты сяка така, я зъ тобою жартôвъ не маю!

Скреготѣ кровь ударила до головы, а рука запашѣла. Наразъ побачивъ свое положене якъ на долони.

И та надмѣрна а безуспѣшна праця и недоспанй ночи и переголодованй дни выринули передъ его очами. У груди пôднявъ ся бунтъ. И за те все вôнъ свята спокôйного не мае. Непрошеный гôсть налазить его хату и зневажае жѣнку. За що? Якбы мавъ, то самъ занѣсъ бы до мѣста, а якъ не занѣсъ, то видно, що не мае. Не пропивъ, не прогулявъ, Богъ не давъ, тай не мае...

Але панъ екзекуторъ не знавъ гадокъ Скреготы. Тай по що ему знати? Якбы знавъ, то може-бъ рука задрôжала, може-бъ серце змякло вôдъ людского горя. А то спинило-бъ его у сповнюваню его обовязкôвъ. Тому гадай собѣ Скрегото, що хочешь, а ты Скреготихо плачь въ гôркій кулакъ, вôнъ товче свое: Давай ключѣ вôдъ скринѣ!

А коли баба не слухае, вôнъ штовхае еѣ у груди и выдирае самъ.

Стонъ жѣнки шпигнувъ мужа ножемъ въ само серце.

Вôнъ несвѣдомо зôрвавъ ся зъ мѣсця, несвѣдомо приступивъ до него и въ хвили, коли той найспокôйнѣйше вôдбиравъ ключь — грянувъ на него.

Закутникъ поваливъ ся якъ пôдгнила колода. Падаючи, головою зачѣпивъ о рôгъ скринѣ. А рôгъ бувъ острый и въ залѣзо кутый.

— — — — — — — — — — — —

Передъ подвôремъ Скреготы стоявъ вôзокъ, наладованый грабѣжею, а сивый кôнь екзекутора разъ вразъ споглядавъ на хатнй двери и дивувавъ ся, що его панъ не выходить такъ довго, Мабуть велику добичу збирае. Важко буде.

Дѣти, оглянувши вôзокъ и коня, побѣгли въ хату. Зъ крикомъ вôдчинили дверѣ и змовкли. Передъ скринею лежали ключѣ, бѣля скринѣ закутникъ. Своимъ великимъ тѣломъ выповнивъ половину малои хатины. На вулици робивъ ся гамôръ.

Здивоваными очима дивились дѣти въ хатѣ передъ себе. Нѣякъ не могли зрозумѣти, чому той страшный панъ, зъ жовтымъ ґузикомъ на шапцѣ, котрого бояло ся цѣле село, лежавъ теперь такъ немôчно, такъ смирно посередъ бѣднои хлопскои хатины.

Написавъ Богданъ Лепкій.

Журавлѣ.

I.

По надъ степы и поле, горы й долы,
По надъ дôбровы зжовклымъ листомъ вкрытй,
По надъ стернища, зимнымъ вихромъ битй,
Зъ стономъ сумнымъ, мовь плачь по красшôй доли —
По надъ селища бѣднй, непошитй
Хатки, обдертй и пустй стодолы,
По надъ людъ темный, сумовитый, голый,
Мчитесь вы въ даль по мглистому блакитѣ.
Куды? куды? Чи въ красшій край, зеленый,
Залитый свѣтломъ, зѣлемъ умаеный,
На нитку мовь нанизанй мчите вы?
О ждѣть! Ось въ мглистôй и вохкôй ярузѣ
Зъ крыломъ пôдтятымъ братъ вашъ сохне въ тузѣ!
Возьмѣть мене въ путь, братя! Де вы? де вы?...

II.

Посланцѣ пôвночи, въ далекôмъ юзѣ,
Въ прекраснôмъ краю барвъ, богацтва, пѣснѣ
Перекажѣть про сѣрй, безутѣшнй
Мглы, що стоять на нашôмъ видокрузѣ!
Перекажѣть про бѣднôсть, сльозы вѣчнй,
Про трудъ безсонный въ болю и натузѣ,
Про чорный хлѣбъ твердый, печѐный въ спузѣ,
Про спѣвъ жалôбный, мовь вѣтры долѣшнй!
Перекажѣть про те, що васъ прогнало
Зъ нещасного, хочь рôдного вамъ краю,
Щобъ всяке щире серце й тамъ ридало!
Но сли й тамъ бѣднй схнуть, терпять, рыдають,
Сли й тамъ земля пе кровь ихъ, сльозы й пôтъ,
А хлѣбъ дае не имъ — мовчѣть! мовчѣть!

Зъ „Поступу“. Иванъ Франко.

ДОПИСИ.

Зъ Вилбортонъ, Па.

Читаючи дописи зъ рôжныхъ сторôнъ хотѣвъ бы и я написати дещо нового зъ нашои мѣсцевости. На жаль, доброго не можу нѣчого написати але въ кождôмъ разѣ напишу, може тое буде пересторогою для другихъ. Єсть тутъ оденъ чоловѣкъ, що присягавъ вôдъ піятики на 5 лѣтъ еще въ старôмъ краю 1901 року, въ селѣ Погары, Стрийского повѣту. Того самого року выѣхавъ до Америки и тутъ зачавъ потайки пити. Коли краяны его напоминали, казавъ, що пôде до церкви и высповѣдае ся. И справдѣ бувъ въ церкви на Успеніе того самого року, але чи сповѣдавъ ся або нѣ того не знати. Знаемо тôлько, що прийшовши назадъ домôвъ, хваливъ ся, що священикъ позволивъ ему назадъ пити, бо инакше вôнъ бы умеръ... Розумѣе ся, що то не правда. Але бо по якимсь часѣ той чоловѣкъ вже не крывъ ся зъ своею піятикою, але ордеруе собѣ пиво кеками до дому. Кромѣ сего и въ готелю выпе, вертаючи до дому заганяе качки по дорозѣ, а якъ не може трафити до дому то переспить ся на дворѣ тамъ де жѣнки зъ кôлькохъ домôвъ хлѣбъ печуть, а рано коли бординґеръ котрый выйде зъ хаты на дворъ, то бачить, що ґазда ночуе вразъ зъ центрельскимъ осломъ, котрый не мае сталого мѣсця и зъ козами. Чи то не встыдъ?

Дня 25-го Октобра принѣсъ сей чоловѣкъ за 20 центôвъ динерку пива, але що въ дома не було нѣкого, бо пôйшли до церкви, то тое пиво стояло ажь до першои годины пополудни. Коли такъ тое пиво стояло, упала до него мышь и втопила ся. Згаданый чоловѣкъ привѣвъ своихъ товаришѣвъ налявъ впередъ собѣ, якъ звычайно, поклонивъ ся и выпивъ. Тимчасомъ спостерегли мышь и и нѣхто не хотѣвъ сего пива пити. Тогды вôнъ каже: „Овь, вы собѣ зъ мене смѣшки робите, то за мои грошѣ, то я собѣ випю самъ. Взявъ мышь за хвôстъ, выкинувъ на дворъ а пиво выпивъ. То чижь такй люде не роблять намъ усѣмъ встыду? Симъ разомъ не подаю его имени, бо може ся ще опамятае.

Ф. Ф.

Зъ Ансоніи, Кон.

Пôвъ свѣта скаче, пôвъ свѣта плаче.

Недавно надъ хатою ч. парохіянина Ансонійского и председателя парохіи Гавріила Дзядика перелетѣвъ бузько и принѣсъ радôсть родичамъ, здорову доньку, котрôй при св. крещенію дано имя Ярослава — а до дому знов ч. Андрея Паука, бувшого церковника, завитавъ Ангелъ смерти и забравъ до славы Божои хлопчика Петруся. Похоронъ Петруся вôдбувъ ся дня 30 жовтня с. р. На сей сумный обрядъ зôйшли ся люде въ великôмъ числѣ, хоть се бувъ день робочій, що принесло велику розраду опечаленымъ родичамъ неменче якъ и сердечне, слово надгробне мѣсцевого о. духовного.

А. Р.

Зъ Микиспортъ, Па.

Дня першого Новембра 1903 по Службѣ Божôй зôйшлись мы до галѣ пôдъ руску церковь на мітинґъ. Мітинґъ отворивъ п. Мих. Ґрацонь, председатель братства св. Йоана Хрестителя молитвою до св. Духа. Вôдтакъ пояснивъ статуты „Рус. Нар. Союза“ — пояснивъ длячого Русины американьскй повиннй ся орґанізувати и до якои орґанізаціи повиннй належати. Наконець сказавъ, що не досыть, щобы лишь мужѣ належали до Союза, але треба, щобы до Союза належали такожь жены и дѣти, бо то есть правдива руска, христіяньска орґанізація на американьскôй земли. Вôдтакъ цѣле братство Рускихъ Сестрицъ имени св. Ольги приступило до „Союза“. Выбрано слѣдуючій урядъ: Євдокія Кочкоданъ председателька, Розалія Макухъ мѣстопредседателька, Анна Станчакъ секретарка, Катерина Русинко еѣ заступниця, Анна М. Ґрацонь касіерка, Олена Решко заступниця касіерки, Марія Щуръ и Олена Жилка опѣкунки хорыхъ. Мітинґи будуть ся вôдбувати кождои послѣднои Суботы въ мѣсяцю по вечѣрни. Сподѣемо ся, що всѣ тутешнй рускй жены и дѣвчата вступлять до сего братства и тымъ забезпечать себе на выпадокъ хоробы або смерти. Мітинґъ закôнчивъ п. М. Ґрацонь вôдспѣванемъ молитвы „Достойно есть“. По закôнченю мітинґу хоръ пôдъ управою тутешного дяко-учителя п. Т. Каськôвъ вôдспѣвавъ „многая лѣта“ нововступившимъ женамъ и дѣвчатамъ, членамъ сестричного бр. св. Ольги, а вôдтакъ кôлька пѣсень, якъ „Ще не вмерла Украина“, „Миръ вамъ братя“, „Щасть намъ Боже“, „Не пора“ и др.

До мужеского братства св. Йоана Хрестителя въ Микіспортъ, Па. и до Руск. Народного Союза приступило въ мѣсяцю Октобру 32 члены, до женьского братства св. Ольги и до Союза приступило 10 и одна дитина, значить въ однôмъ мѣсяцю приступило до Союза въ Микіспортъ 43 новыхъ членôвъ. Дай Боже, щобы такъ було и на дальше.

Писаровска.

Зъ Едмонтонъ, Па.

Приѣхавши недавно до Канады заѣхавъ я въ околицю Рабитъ-Гилъ и тутъ шукаючи за фармами найшовсь я однои Суботы вечеромъ въ гостиннôй хатѣ п. Юрка Кузя въ Leduc., П. Кузьо принявъ мене дуже щиро та по христіяньски и розказувавъ менѣ про тутешнй порядки. Але я не дуже сему вѣривъ доки самъ не переконавъ ся. Слѣдуючого дня въ Недѣлю вôбралось у Кузя немало людей, щобы ити разомъ до церкви. По дорозѣ розмова ишла дальше и зъ неи довѣдавъ ся я не лишь тое що Ю. Кузьо говоривъ правду, але будучи на богослуженю самъ переконавъ ся, що тутешнй Русины мають добрыхъ приятелѣвъ въ власныхъ своихъ священикахъ. Давнѣйше люде розбѣгались на всѣ стороны, перейшли многй на царославіе, бо батюшка обѣцявъ выбудувати церковь зъ золотою банею, але вôдъ коли прийшли ОО. Василіяне — знову горне ся все до купки и есть надѣя, що тутешнй Русины навѣть тй, що перейшли на чуже назадъ навернуть ся.

Прокопій Маґера.

Зъ Ґімлі, Канада.

На нашу кольонію прибувъ ксьондзъ Кулявый и обгорнувъ його страхъ, коли довѣдавъ ся, що тутъ доходить о. Зайцевъ. Казавъ „людзе, не ходзьце до тей цѣркві, бо она се западне, не дайце свое дзецѣ кщціць, бо васъ пекло чека“. А святого Михаила заповѣдавъ Полякамъ на Понедѣлокъ, хочь се свято припадало въ Вôвторокъ. При сповѣди питае кулявый жѣнокъ всякй непотрѣбнй рѣчи.

Григорій Мартинюкъ, учитель.

Зъ Рачестеръ, Н. Й.

На нашôмъ плейзѣ нема насъ лишь двохъ Русинôвъ: оденъ я, зъ Устя руского, а другій зъ Климкôвки. Робимо у желѣзнôй вôдливарни. Давнѣйше робили мы въ Вестъ Трой, Н. Й. до Юлія 1903, але пôзнѣйше компанія выставила шапы тутъ и насъ взяла зъ собою. Робота до сего часу иде тутъ дуже добре, але не знаемо на якъ довго. Дуже намъ ся тутъ цне безъ нашихъ людей. Новины тутъ нема нѣякои.

П. Похна.

Небезпеченьство вôдъ мухи.

Муха, се невеличке и на видъ невинне сотворѣне е великимъ ворогомъ чоловѣка. Такъ бодай кажуть ученй лѣкарѣ.

Муха, яку бачимо по нашихъ домахъ, неразъ въ дуже великôй скôлькости, складае свои яйця до кôньского гною, або до людскихъ вôдходôвъ, якими такожь живить ся. Лазячи по нечистыхъ мѣсцяхъ и живлячись вôдходами, муха звычайно переносить на своихъ нôжкахъ и на языцѣ заразы рôжныхъ слабостей, особливожь дизинтеріи и тифусовои горячки. Що се не брехня а правда се доказуе професоръ технольоґічного института В. Л. Ондервудъ своими експериментами. Вôнъ поставивъ на столѣ склянку наповнену ґаляретою (jelly) и позволивъ мусѣ ходити по нѣй и еѣ лизати. Коли муха вôдлетѣла ґалярета выглядала такъ само чистою якъ и перше, однакъ при помочи побôльшаючого скла можна було добачити на нѣй незчислене множество бактерій, якй ся муха лишила зô своихъ нôгъ и языка. Опôсля професоръ поставивъ склянку зъ ґаляретою на 12 годинъ до теплого мѣсця, въ наслѣдокъ чого заразки полишенй одною мухою такъ розмножили ся, що можна ихъ було бачити голымъ окомъ. Розумѣе ся, що число заразкôвъ помножило ся много тысячь разôвъ, а въ кождôмъ слѣдѣ полишенымъ вôдъ языка або ноги мухи наплодилось, пôсля обчисленя сего професора, не менче нѣ бôльше лишь 46 міліонôвъ заразкôвъ!

Зъ сего можна бачити, якъ велике небеспеченьство грозить чоловѣкови вôдъ мухи, на котру майже нѣхто не звертае уваги, позваляе еѣ лазити по кухни, ѣдальни, лазити по лици, сѣдати на приготовлену ѣду и т. п. Вправдѣ не всѣ заразки дôставши ся до людского тѣла сейчасъ выкликують певну хоробу. Нѣ. Людска кровь, а особливо бѣлй тѣлка находячй ся въ нѣй ведуть зъ заразками шкôдливыми людскому тѣлу вѣчну борбу, убивають ихъ міліонами, бо и міліоны ихъ дôстаесь щоденно до людского тѣла. Але помимо сего кождый чоловѣкъ повиненъ дбати о се, щобы тыхъ заразкôвъ якъ найменче до его тѣла дôставалось, бо черезъ безпрерывну борбу обезсилюесь кровь а зъ нею и цѣле тѣло, въ наслѣдокъ чого може лучити ся, що обезсиленй бѣлй тѣлка не зможуть побити малыхъ напасникôвъ а тогды тіижь сейчасъ осѣдають собѣ спокôйно и начинають страшно скоро розмножуватись та выкликують рôжного рода хоробы, зъ якихъ многй кôнчать ся навѣть смертію.

Тому нехай кождый хоронить свое тѣло передъ всякого рода заразками и передъ мухами, котрй ихъ розносять.

Мухи множать ся досить скоро. Кожда самиця несе около 120 яєць, зъ котрыхъ вылягають ся лярвы въ протягу 4 годинъ, а тй знову перемѣняють ся въ протягу 10 день въ муху, яку неразъ бачимо.

ЗАГАДКА.

Т. ть есть два конѣ: Знайдѣть ихъ!

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN, Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року $1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, крôмѣ нового, такожъ свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не приниваємо.

Хто хоче, щобы те, що напише, было друковане въ „Свободѣ" въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Поодинокі числа „Свободы" можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Вѣче! Вѣче!

Вôдозва

до всѣхъ рускихъ священиковъ, рускихъ нарохій та рускихъ братствъ въ Америцѣ!

Всечестнѣйшій Отцѣ и весь руский Народе!

Отсимъ маємо честь просити всѣхъ щирыхъ Русинôвъ на

ВСЕНАРОДНЕ ВѢЧЕ,

котре вôдбуде ся дня 26 Листопада 1903 на Thanksgiving Day въ Mac'Cann's гали на улици North Broadway въ Yonkers, N. Y. зъ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ:

1. Соборна Служба Божа о год. 8. рано въ церквѣ св. Арх. Михаила на Chestnut str.
2. Отворене вѣча о 9½ въ высше згаданôй гали.
3. Справы церковнi: Справа Епископа.
4. Справы школьнi.
5. Справы економичнi.
6. Народна орґанізация и народный фондъ.

Прибувайте всѣ численно — а певно удасть ся намъ неодну справу залагодити. Особныхъ запрошень на се вѣче нѣкому не высылаесь.

ВѢЧЕВЫЙ КОМІТЕТЪ.

Вѣче! Вѣче!

Гадки на вѣче въ YONKERS, N. Y.

[26 Листопада 1903.]

Идеалы.

Помѣжь людьми все йде подвôйна робота: одна о хлѣбъ насущный, а друга духова. Чоловѣкъ старає ся о поживу, дôмъ, убране — неразъ всѣ силы свои тратить на те, щобъ мôгъ утриматись при житю. Але, хоть якъ тяжко ему неразъ приходить, вôнъ нѣколи не забуває о добрѣ, правдѣ и красѣ. Правда, злиднѣ житейскій вôдбирають ему часто-густо всякій полетъ, та все таки стремлѣне до чогось высшого, въ житю въ його души занадто крѣпке, щобъ могло зовсѣмъ выгаснути.

Въ тôмъ взглядѣ не есть иншою и Американьска Русь. И она чує въ собѣ якійсь потягъ до высшого житя, хотяй и якъ тяжко дôйти ей до свого власного идеалу. Трудность ся походить задля того, що теперѣшне жите Американьскихъ Русинôвъ есть надзвычайно вузке, та не виключена есть можливость, що, хоть якъ бѣдні Русины въ Америцѣ, они таки зможуть вытворити з часомъ свôй власный идеалъ.

Що оно такъ може стати ся видимо зъ того, що и теперь вже мы бачимо людей зъ певными переконанями, чого до того часу не было.

Тутъ вкажемо на три рôжнi способы думаня поміжъ рускимъ народомъ въ Америцѣ.

1. Думка робучого люду.

Перша думка (и найзагальнѣйша) — се думка рôбітныхъ людей. Що они думають? А отъ що: они думають, що въ Америцѣ можна скорше, якъ въ старôмъ краю дôйти до гроша, що тутъ лѣпша платня, що за доляръ можна дôстати 2 зр. и 50 цнт., що въ Америцѣ лѣпше жите, якъ въ старôмъ краю, та що въ краю можна красше жити тôлько тогды, коли вывезе ся зъ собою досить грошей.

Се, бôльше-менче, практичный идеалъ загалу американьскихъ Русинôвъ. Думка народу звернена тутъ, якъ бачимо, на звычайне, щоденне жите зарôбцика, якимъ безперечно есть нашъ Американьскій Русинъ.

II. Думка москвофiлôвъ.

Друга думка, яку стрѣчаємо помѣжь американьскими Русинами — се думка про Росію, про ей могучій урядъ, про царя, про твердy московску вѣру та про єдность Русинôвъ зъ Москалями. Каждый бачить, що ся думка не есть американьскою, и тому не може мати выгляду на поводжене.

III. Думка украинцѣвъ.

Украинцѣ зновь думають инакше: Они думають, що рускій народъ осôбный вôдъ московского, що руска мова, хотя и хлопска, здôбна вытворити найкрасшi твори, та що колись прийде часъ, що рускій зновь буде творити свою державу на демократичныхъ пôдставахъ.

Ся думка такожь, якъ и попередна, выросла не помежи американьскими Русинами, и тому, хотя она може бути дуже симпатична, не въ силѣ потягнути загалу американьскихъ Русинôвъ.

IV. Американьско-рускій идеалъ.

Американьскій Русины, если они конечно мають становити народъ, мусять самі зъ себе почати и впроваджувати въ жите свôй власный идеалъ, котрый зъ одної стороны вôдповѣдавъ бы вдачѣ руского народу, а зъ другои, котрый принимаючи основы американьского житя за свои, не противилъ бы ся всему доброму у американьскôй цівілізацiи.

Сей идеалъ выражують нашй же люде тыми словами: „щобы мы могли стати на рôвнѣ зъ другими народами". Що то значить? Що народъ рускій хоче передусѣмъ цивілізаціи, та що надзвычайно мылять ся тѣ проводирѣ, котрѣ уважають полiтичнѣ идеалы (москвофiльскій и украиньскій) за конечнi идеалы для Американьскихъ Русинôвъ.

Павло Тимкевичь.

Станъ касы фонду школьного для рускои молодежи въ Америцѣ.

Готôвка зъ днемъ 16 февруара 1903	80.00
Записъ о. А. Бончевского	300.00
На рôчнôмъ мітинґу урядникôвъ Р. Н. С. въ Скрентонъ дня 23. юлія с. р. зложили:	
О. Н. Дмитрôвъ	5.00
Дионизій Голодь	2.00
Алексій Шаршонь	1.00
О. Ив. Арданъ	1.00
Андрей Ґела	1.00
О. Н. Пôдгорецкій	1.00
Андрей Добошь	1.00
К. Кирчôвъ	1.00
С. Ядловскій	1.00
Андрей Гербутъ	50
Михаилъ Турокъ	1.00
Иванъ Гардый	1.00
Кирило Врона	50
Григорій Полянскій	1.00
Р. Н. Союзъ офѣровавъ	25.00
Алексій Шаршонь сколектовавъ въ Шамокинъ, Па.	84.87
Зъ пушки въ домѣ приходскôмъ въ Питсбурґу	1.20
Разомъ	$509.07

Дорогі братя Русины!

Тутъ видите, якій есть станъ касы фонду школьного для рускои молодежи въ Америцѣ. Вже то само, що той фондъ збôльшає ся зъ каждымъ рокомъ и що дотеперь запомагаемо нимъ одного руского школяра въ высшихъ амер. школахъ, переконує кождого, що такого фонду намъ треба. Тожь вôдзываемо ся до Васъ, братя Русины, просьбою:

Колектуйте при каждôй нагодѣ на школьный фондъ для рускои молодежи въ Америцѣ!

При всякихъ забавахъ, балахъ, крестинахъ, шлюбахъ, весѣльяхъ, де лишь збере ся кôлькохъ Русинôвъ, старайте ся зôбрати кôлька центôвъ на повисшу цѣль. Русины въ такôмъ бѣднôмъ и нужденнôмъ краю якъ Галичина потрафлять зложити тамъ тысячѣ коронъ мѣсячно на найрозмаитшѣ цѣли. Зъ центовыхъ лептъ вôдновляють они старѣ церкви, будують новѣ, майже въ кождôмъ повѣтѣ удержують бурсы для бѣдныхъ школярôвъ та беруть ся здвигнути народу святыню „Рускій Народный театеръ у Львовѣ". Въ ихъ груди жаріє горяча любовь до нашого руского упослѣдженого народу. А мы Американцѣ?

Маючи ся лѣпше грошево мы моглибъ доказати великого дѣла, еслибъ въ кождого зъ насъ була охота до патріотичнои працѣ. Панъ Алексій Шаршонь, гол. касіеръ Р. Н. С. зôбравъ въ Шамокинъ въ короткôмъ часѣ $84.87. Слава ему за се вôдъ кождого щирого Русина. Робѣть такъ и Вы всѣ прочі братя Русины! Лишь въ насъ самыхъ слава и поступъ нашого руского народа. Узбираными центами допоможемо неоднымъ рускимъ родичамъ выслати ихъ талановиту дитину до высшихъ школъ на пожитокъ пониженои Руси.

Грошѣ просимо высылати на адресу касіера фонду:

Rev. N. Stefanovitch,
619 Carson St.
S. S. Pittsburg, Pa.

Заряджаючій комітетъ
о. Иванъ Констанкевичъ, предс.,
Вдов. Е. Струтиньска, секр.,
о. М. Стефановичъ, касіръ.

(86)

Листъ изъ старого краю.

Галицкій соймъ.

„Одинокій польскій парляментъ", званый такожь „великою шляхотскою радою повѣтовою" радить уже вôдъ 14. вересня с. р., але пожитку зъ тыхъ нарадъ зовсѣмъ небогато. Крôмъ звычайныхъ формальностей, якъ буджеть, рôжнi урядовй справозданя и т. п., котрѣ перемелено и принято пôсля волѣ правительства, якъ що року, вôдкидаючи всякй додатки, поправки чи жаданя народныхъ пословъ, ухваливъ галицкій законъ лишь одинъ новый законъ, законъ про бюра посередництва працѣ.

Якимъ духомъ навѣяный отсей законъ, видно вже зъ того, що за нимъ вже розщибала ся такъ польска шляхта и т. зв. „всеполяки". По селяньскôмъ страйку въ Схôдной Галичинѣ 1902 р. побачили паны-дѣдичѣ, що коли такъ селянство стане розумнѣйше, то зъ ними може бути дуже зле, бо страйки та бойкоты можуть довести ихъ до руины. Сей страхъ збôльшивъ ся ще, коли зъ весною с. р. руськй робôтники зачали выбирати ся на роботу до Нѣмеччины, де услôвя працѣ безъ порôвнаня кориснѣйшй, чимъ въ Галичинѣ. Зъ одної стороны страйки та бойкоты въ найгорячѣшій часъ польныхъ роботъ, зъ другои масовый выѣздъ робôтника за границю, де вôнъ привикне до лѣпшого зарôбку, до высшого культурного уровеня житевыхъ потребъ, а тымъ самымъ не вдоволить ся вже дотеперѣшными вôдносинами, — все те налякало польску шляхту не на жарты и вона, доки ще сила въ еи рукахъ, взяла ся всѣми силами, абы заасекурувати себе передъ надходячимъ небезпеченьствомъ. До такои „асекураціи" мають послужити якъ-разъ бюра працѣ. Тѣ бюра працѣ мають бути заложенй при повѣтовыхъ радахъ, а що повѣтовй рады зъ теперѣшною выборчою ординацією навѣть при найбôльшôй справедливости (про яку въ насъ и думати годѣ!) суть все таки головно въ рукахъ дѣдичѣвъ, а въ меншôй части такожь въ рукахъ богатшихъ хлопôвъ, то ясна рѣчь, що будуть вони боронити интересôвъ бôльшихъ и меньшихъ земельныхъ властителѣвъ, а не интересôвъ земельныхъ робôтникôвъ, якй въ повѣтовôй радѣ не мають найменьшого голосу.

Такій законъ про бюра посередництва працѣ вже ухвалено, а коли вôнъ лише достане цѣсарьску санкцію (що зовсѣмъ певне), то увôйде въ жите и повѣтовй рады черезъ свои бюра працѣ возьмуть рôльныхъ робôтникôвъ въ нову неволю. Страйкъ чи бойкотъ буде страшно утрудненый, бо бюра працѣ цѣлого краю будуть зносити ся зъ собою и постарають ся о робôтникôвъ до страйкуючихъ громадъ, а при тôмъ унеможливлять выѣздъ страйкуючихъ робôтникôвъ на роботу до иньшихъ околиць; выѣхати на роботу за границю буде також дуже трудно, бо такй бюра працѣ будуть пускати робôтникôвъ за границю лишь тодѣ, коли потреба робôтникôвъ въ краю буде зовсѣмъ заспокоєна, т. е. коли всѣ дѣдичѣ будуть уже мати оброблене поле; пôднести цѣну працѣ въ наслѣдокъ утрудненя страйку и выѣзду за границю буде майже неможливо.

Такій то дарунокъ пôднѣсъ польсько-шляхотскій соймъ робучому народови. Польскй послы, навѣть тѣ нѣбы опозицiйнй, були за тымъ закономъ всѣ що до одного; протестували противъ него лише руськй послы, але що значить голосъ кôлькохъ людей?!...

Та законъ той може также мати и свою добру сторону. Народъ въ Галичинѣ такій оспалый, такій байдужій, такъ страшно дає собѣ тесати коле на головѣ, такъ анѣ крихты не користає зô всеи роботы, посвячуваной для його пробудженя, що дѣйстно треба чогось надзвычайного, абы его збудити.

Може, коли його закують бюрами працѣ въ неволю, допечуть йому до живого, може тодѣ пробудить ся, рушить ся на праву и розвалить ту рудеру кривды и неправды, яку представляє нашъ край бôдный...

Другою зъ важнѣйшихъ справъ соймовыхъ було заложене руської ґімназіи въ Станиславовѣ. Та справа тягнеть ся вже кôлька лѣтъ, и центральне правительство и галицкій соймъ обѣцювали вже неразъ еи прихильно залагодити, але доси все кôнчило ся на обѣцянкахъ. Теперь справа стояла такъ, що Полякамъ не ставало вже выкрутôвъ, ажъ тутъ въ самъ часъ прийшла демонстрація на университетѣ. Поляки найшли новый выкрутъ и соймова школьна комісія ухвалила, що руськои ґімназіи не треба закладати, а за те треба бы заложити одну ґімназію польско-руську (де бы учили, що обовязкомъ Русинôвъ є служити Полякамъ) и постаратися, абы польскій дѣти по польскихъ ґімназіяхъ могли учити ся по руски (абы опôсля могли позабирати всѣ посады, на якй треба знаня руськои мовы и якй теперь обсаджують Русинами). Єсть всяка певность, що соймъ стане на тôмъ становищи, що школьна комісія.

Але се не зле, що такъ стало ся. О много гôрше було бы, якъ бы Русины дôстали ґімназію якъ дарунокъ вôдъ Полякôвъ. По всѣмъ законамъ Русинамъ руськй школы належать ся, и то є наше право, а не жаденъ дарунокъ чи вôдъ Полякôвъ чи вôдъ правительства. И мы повиннй дбати про се, абы тй школы дôставали ся намъ якъ наше право, а не зъ польскои ласки. А зрештою одна руська ґімназія не усуне лиха, не поможе намъ вытворити тôлько интелиґенціи, кôлько мають Поляки, не поможе намъ выперти зъ нашого краю польщину, котра, репрезентована шляхтою, є для насъ убийствомъ не лише въ нацiональному, але и зъ соцiяльного боку. Або все, що намъ належить ся, або нѣчо! — и коли не все, то вже лучше нѣчо, бо малои кривды мы не вôдчуваємъ такъ сильно, а велика кривда чей-же таки розбудить нашихъ рутенцѣвъ зъ ихъ сонної байдужности и заставить ихъ взяти ся до боротьбы!

27. жовтня 1903. М. Л.

Русины зъ St. Louis Mo.!

Братство св. Арх. Михаила въ St. Louis Mo. принимає новыхъ членôвъ сего мѣсяця кождого дня безъ вступного. Голосять ся до секретаря п. Гр. Кочѣ на адресу:
173 St. George Str.,
St. Louis, Mo.

ЄСЛИ на якôмъ плейсѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ малевне братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 8, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и примѣ потрѣбнй рѣчи.

Що чувати въ свѣтѣ.

Якъ кождого року такъ и сего выдавъ президентъ Рузвелтъ проклямацію до народа, якою, пôсля принятого звычаю, завзиває его, щобы святкувавъ народне свято, зване Днемъ Подяки. Сегорôчна проклямація цѣкава одначе тымъ, що дуже подôбна до езуитскои проповѣди, тому наведемо зъ неи деякі уступы. По звычайнôмъ вступѣ президентъ говорить такъ:

„Въ минулôмъ роцѣ зсылавъ намъ Господь обильну благодать и миръ для краю, хоронивъ вôдъ войны, голоду и пошестей та й дозволявъ намъ на внѣ и внутрь працювати въ спокою для власного добра. Годить ся намъ про те не лише тѣшити ся, але и приняти все зъ подякою.

Нѣгде и нѣколи не було правительство выбране черезъ нарôдъ и для народа выставлене на таку тяжку пробу, якъ ту, въ першихъ початкахъ 20-го столѣтя. Наколибъ мы були не выдержали тои пробы, такъ не лишь для насъ, але для цѣлого людства настали-бы тяжкі часы, бо огорнувъ-бы сумнѣвъ тыхъ всѣхъ, котрі вѣрятъ въ силу справедливости и свободы.

Тожъ просѣмъ Господа Бога, дякуючи єму за вôдбраній вже благодати, щобы и въ будучинѣ надѣлявъ насъ ними, а серця нашѣ щобы побудивъ до борбы въ оборонѣ доброго и до успѣшного поборення зла.

Най поможе нашому народови ита дорогою правды и довершити ще красшихъ дѣлъ въ слѣдуючôмъ роцѣ; най додасть намъ силы и вôдваги въ доверщеню нашои задачѣ въ свѣтѣ; най просвѣтить и навчить въ житю приватнôмъ и публичнôмъ.

Тымъ-то я, Теодоръ Рузвелтъ, президентъ Сп. Державъ, назначую пору загальнои подяки на день 26 листопада и поручаю отсимъ, щобы нарôдъ въ тôмъ дни вздержавъ ся вôдъ працѣ, а въ мѣстахъ и оселяхъ, въ домахъ и церквахъ дякувавъ Господу Богу за всѣ єго дары.

Выдано въ мѣстѣ Вашингтонѣ дня 31. Жовтня, 1903 року, а независимости Сп. Державъ 128-го. — Теодоръ Рузвелтъ".

Чи дѣйсно въ краю такій гаразди, про якій говорить президентъ, най скажуть міліоны страйкерôвъ, сотки тысячь робôтниковъ, котрыхъ позбавлено працѣ, ихъ голодні жѣнки та дѣти и нарôдъ, обдираный зô скôры черезъ всемогучі тросты. Гаразду заживае горстка богачѣвъ-капіталистôвъ, не загалъ народа.

Осѣнні выборы, що вôдбували ся минувшого тыжня въ 11-охъ державахъ нашои републики, скôнчили ся страшнымъ погромомъ демократичнои партіи. Въ державахъ: Огайо, Пенсилвенія, Айова, Масачусетсъ, Ню Джерзи, Колорейдо, Небраска и Нюйоркъ одержала републиканьска партія таку бôльшость голосôвъ, що прямо не хоче ся вѣрити, абы нарôдъ такъ давъ собѣ забити баки. Досить буде замѣтити, що въ Пенсилвеніи вôдано на републиканьскихъ кандидатôвъ о 225 тысячь голосôвъ больше, чимъ на демократичныхъ, а въ Огайо, де кандидувавъ на губернатора звѣсный соціольôгъ и філянтропъ Джансонъ, побѣдили републиканцѣ бôльшостію 150 тысячь голосôвъ. Въ державахъ Мериландъ, Родъ Айландъ, Мисисіпі и Кентоки побѣдили демократичні кандидати, але и ту слѣдні значный приростъ републиканьскихъ голосôвъ. Саме мѣсто Ню-Йоркъ выбрало собѣ сити-мейоромъ (посадникомъ) полковника Меклілана, кандидата демократичнои орґанізаціи, звѣснои пôдъ назвою Тамені Голъ. Сеся орґанізація вславила ся корупціею и терроромъ, та жителѣ Ню-Йорку показали, що волятъ ей кандидатôвъ, чимъ лицемѣрôвъ, гіпокритôвъ и дерунôвъ зъ републиканьскои партіи. Полковникъ Меклілан побѣдивъ дотеперѣшного ситімейора бôльшостію 60 тысячь голосôвъ.

— При выборахъ въ Калифорніи и Конектикотъ, перейшли кандидаты робôтничихъ партій.

Вôдъ головы рыба смердить. Дѣютъ ся мальверзаціи у Вашингтонѣ, то чомужь бы не мали дѣяти ся по кольоніяхъ Сп. Державъ? Тажъ тамъ та сама система, що и ту, а верховодячі круги також не лѣпшѣ.

Сими днями выкрито въ Порто-Ріко касові мальверзаціи и незаконне выдаване державныхъ бондôвъ та цѣнныхъ паперôвъ. Спроневѣрена сума мае бути значна.

Въ звязи зъ тою справою увязнено президента тамошного сенату, Стюерта, и двохъ сенаторôвъ, обжалованыхъ о сей злочинъ.

Бюро „Ексченджь Телеграфъ Ко" доносить, що абисинскій король Менелике пôдписавъ оногды торговельный договôръ зъ Сп. Державами, а на добавокъ, въ доказ приязни и довѣря для нашои републики, обѣцявъ ся приѣхати на выставу до Ст. Луисъ, Мо. Чижь не „бизнесмены" зъ Американцѣвъ? Погрозили Абисиніи, а опôсля погладили єи короля и доказали своє, чого нѣхто доси не мôгъ доказати.

Заслуга се специяльного посольства, котре наше правительство пôслало до Абисиніи, а може и дарôвъ, які послы повезли для короля Менелика. Хто тамъ знае... Тяжко збагнути всѣ тайники дипльоматіи меткихъ и проворныхъ ѣнкôвъ.

Панамску шійку проголошено дня 3 с. м. независимою републикою. Около 3000 повстанцѣвъ увязнило того вечера губернатора, урядникôвъ и комендантôвъ колюмбійскои арміи въ Панамѣ безъ великихъ хороводôвъ и проливу крови, почимъ выбѣшено прапоръ новои републики. Зôрганізувало ся вже навѣть нове правительство, котре навѣть формально повѣдомило Сп. Державы, що Панама вôдрывае ся вôдъ Колюмбіи и становить вôдъ теперь нову державу, пôдъ назвою панамскои републики.

Колюмбійскій военный корабель „Боґота" бомбардувавъ оногды мѣсто Кольонъ, але по кôлькохъ стрѣлахъ, убивши одного чоловѣка, залишивъ дальшу акцію, въ наслѣдокъ протесту конзуля Сп. Державъ.

— Революційный рухъ проявлявъ ся въ Панамѣ вôдъ часу, якъ колюмбійскій конґресъ вôдкинувъ договôръ изъ Сп. Державами въ справѣ будовы Панамского каналу. Населене Панамы домагало ся потвердженя сего договору, а коли конґресъ не вволивъ его бажаню, порадило собѣ въ иншій способъ.

Провінціи Панамы числять до 250 тысячь жителѣвъ, єдловими и убогими, та за те належать до найважнѣйшихъ точокъ для торговлѣ цѣлого свѣта. Для Америки є они тимъ, чимъ Царгородъ для Европы.

Правительство Сп. Державъ узнало вже нову републику и навязало зъ нею дипльоматичні зносины. Кромѣ того пôслало оно до Панамы кôлька тысячь войска, котре мае тамъ берегти порядку и не допускати до проливу крови, а колюмбійской републицѣ заявило, що не позволить, абы ей армія розпочинала военну акцію противъ Панамы. Значить ся, що нова република мае могучого покровителя и ей основане запевнене.

— Европа пôдозрѣвае Сп. Державы, будьто-бы они нарокомъ довели до революціи въ Панамѣ, щобы тимъ робомъ запевнити собѣ будову каналу, та американьска дипльомація смѣе ся зъ Европы. Міністерство справъ внѣшныхъ заявило позавчера, що Сп. Державы маютъ право мѣшати ся до справъ середущои Америки на основѣ договору въ 1846 року, котрымъ вложено на нихъ задачу удержувати порядокъ на Истмусѣ.

Угорской кризѣ нема кôнця. Передъ кôлькома днями повело ся ґрафови Стефанови Тисѣ утворити нове міністерство, та сойдмова опозиція такъ сильно накинула ся на него, що за кôлька днѣвъ и оно буде спонукане уступити.

Такъ дѣе ся тамъ вôдъ шѣстьохъ мѣсяцѣвъ. Парляментъ не спосôбный до працѣ черезъ опозицію, міністерства падають одно за другими, нарôдъ не хоче давати рекрута анѣ платити податкôвъ, а въ краю метушня и невдоволене.

Мадяры хочутъ за всяку цѣну зôрвати зъ Австріею и мабуть не спôчнуть такъ довго, доки не докажуть свого.

Мѣжь Росією и Японією, якъ доносять до Вашингтону, прійшло вже до згоды и войны не буде. Росія задержить Манджурію, а Японія мае мати контролю надъ корейськимъ пôвостровомъ тай все добре. Крукъ крукови око невыдовбае.

Великій бунтъ выбухъ сими днями въ нѣмецкихъ кольоніяхъ полудневои Африки. Туземцѣ — Готентоты, поубивали богато нѣмецкихъ урядникôвъ, понищили нѣмецкі оселѣ и вырѣзали кôлька ґарнізонôвъ. Мѣжь иншими вырѣзали они цѣлый нѣмецкій ґарнізонъ у Вармбадъ такъ, що зъ кôлька сотъ воякôвъ анѣ оденъ не вспѣвъ утечи зъ житємъ.

Найсильнѣйше ширить ся повстане въ краю Демара, де потекло вже дуже богато крови.

Причиною бунту є гнетъ, терор и жорстокôсть нѣмецкихъ властей супротивъ туземцѣвъ.

Турецкій султанъ выдавъ „ираде", якимъ заряджує переведене дальшихъ реформъ въ Македоніи. Христіяньске населене сего краю знову одержало значні полекшѣ.

Вôдозва до рускихъ сердецъ!

Въ чиѣй груди нема єго, най отсихъ слôвъ навѣть не читае, бо вôнъ не зрозумѣе насъ и нашого вымиркового положеня.

По разъ перший стае передъ рускимъ загаломъ Бурса Ярославска. Мы не напикряли ся доси нѣколи, хотяй мы на окраинахъ Руси, окруженѣ зô всѣхъ сторôнъ сильнѣйшихъ вôдъ насъ елементомъ и великои працѣ та самовôдреченя тутъ потреба, щобы ратувати руску душѣ вôдъ чужихъ вплывôвъ, не дати имъ пропасти для рускои Церкви и Народу.

Наша задача тяжка але высока, бо мы крôмъ образованя нашои молодѣжи мусимо ще ратувати ей вôдъ вынародовленя, учимо ей свое пôзнавати, вôдтакъ любити, своимъ дорожити, за нѣякі скарбы свѣта свого въ житю не промѣняти. Безъ такои опѣки молодѣжь та пропала бы для насъ певно и безповоротно и збôльшила бы безъ сумнѣву рады и такъ численныхъ рускихъ яничарôвъ!

Чи розумѣете теперь, задачу нашу, чи оцѣнюете належито вагу, значѣнє рускои бурсы въ Ярославѣ?

И мы сповняли вѣрно досеи той обовязокъ, якій жила на насъ судьба, покликуючи насъ до працѣ тутъ на границы мазурщины. Девять лѣтъ удержуемо въ бурсѣ головно силами пôвѣту по двайцять кôлька найбѣднѣйшихъ ученикôвъ, а мѣстимо ся въ комôрнôмъ, котрого рôчный чиншъ выносить 500 злр.

Та сего року ситуація змѣнила ся. До середныхъ школъ записало ся 132 хлопцѣвъ-Русинôвъ, а бôльша половина домагае ся вôдъ насъ помочи: просить, щобы ихъ ратувати.

Мы застановили ся и прійшли до пересвѣдченя, що коли не побудуемо безпроволочно власного дому и не помѣстимо въ нѣмъ бодай 50 хлопцѣвъ, въ такôмъ случаю цѣль наша хиблена, а кôлька десятокъ молодѣжи пропаде рôкъ-рôчно для насъ на завсѣгды!

И чи могли бы мы дивити ся, якъ въ живі очи пропадають дѣти нашѣ? Мали бы мы лишити ихъ чужôй опѣцѣ, чи радше за всяку цѣну повинні мы ихъ до себе пригорнути?

Мы рѣшили ся на се послѣдне, бо въ чіихъ рукахъ молодѣжь, до того належить будучность.

Маючи зôбраного капіталу 3.000 злр., закупили мы въ Вересни с. р. плацъ пôдъ будовлю за 1500 злр., замовили два ваґоны вапна и зъ капіталомъ 1500 злр. приступаемо до будовы, обчисленои на 17.000 злр. — значить браке намъ 14.500 злр.,

Сей недобôръ въ рукахъ Божихъ и тыхъ Рускихъ Сердець, до котрыхъ мы нынѣ вôдкликуемо ся.

Просимо Васъ отже, Достойный Читателю, застановѣть ся хвилину. Вглянѣте въ наше положене, представте собѣ атмосферу, въ якôй мы тутъ жіемо и боротись мусимо, (для лекшого зрозумѣня додамо, що сумнои памяти Тучапы, то найблизше сусѣдство наше...) а розумъ и серце скажуть Вамъ певно, що Ярославъ — се позиція, котрои рускій загалъ не повиненъ пôдъ тяжкимъ народнымъ грѣхомъ спускати зъ ока, а натеперь повиненъ спомочи насъ щедрыми и скорыми жертвами!

Въ тôй надѣѣ беремо ся за дѣло великого въ тут. обставинахъ значѣня: розпочинаемо майже зъ нѣчимъ будову бурсы, а до кождого, хто Русиномъ звеся, кличемо:

Дайте упросити ся, не кидайте до коша сеи вôдозвы, але спожмѣть, чимъ ласка и на що стати.

Бурса имени св. Онуфрія въ Ярославѣ.

За комісію будôвляну:

Секретарь: о. В. Лицинякъ, сотр. парох., голова: о. К. Хотынецкій, катих. ґимназіи, касіеръ: О. Янѣвъ ц. к. проф. ґимнаí.

За Выдѣлъ:

Предсѣдатель: о. І. Хотынецкій, крылош. и парохъ Ярославскій.

Жертвы на Ярославску бурсу просимо засылати до редакціи »Свободы«.

До нашôвъ делеґатôвъ и всѣхъ тыхъ, котрі прибудуть на вѣче въ Yonkers, N. Y.

Просимо отсимъ подати намъ свои имена, щобъ мы могли занятись умѣщенемъ и щобъ мы могли всѣхъ достойно приняти. Имена просимо присылати на адресу:

Mr. Simon Fetsko,
42 Washington St., Yonkers, N. Y.
Вѣчевый Комітетъ.

Всѣхъ, кому на тôмъ залежить повѣдомляю, що моя теперѣшна адреса есть
Rev. V. Hryvnak,
285 Dearborn St.,
BUFFALO, N. Y.

НОВИНКИ.

— **Пôсля** звѣту міністерства войны лѣчило ся минувшого року 13 тысячь воякôвъ зъ постôйнои арміи Сп. Державъ на різличні недуги. Загальна смертельнôсть въ арміи пôднесла ся въ тôмъ роцѣ зъ 13 на 15 процентъ на тысячу.

— **Наука** и розумъ людскій, ступаючи безъ упину впередъ, доходять до чимразъ красшихъ выслѣдкôвъ и прямо дѣлають чудеса. — Ось и сими днями вôдкривъ д-р. Стеґманъ, що при помочи лучѣвъ Рентґена и при встрикненю до тѣла черезъ него выналеденои субстанціи, можна зôдѣлати тѣло людске прозорымъ неначе скло. Въ тѣлѣ чоловѣка видно тодѣ костякъ, всѣ внутренности, рухи серця и т. п.

Вôдкрыте д-ра Стеґмана мае велику вагу, бо вôдъ теперь лѣкарѣ будуть могли легко розпôзнавати внутрѣшні хибы и недуги людскихъ орґанізмôвъ.

— **Телеґрафъ** безъ дроту не е вынаходомъ Марконього. Въ федеральнôмъ судѣ въ Трентонъ, Н. Дж. внесла фірма International Wireless Telegraph Co. двѣ скарги — одну противъ Marion Wireless Telegraph Co., а другу противъ Tessenden Tel. Co. зъ Верджініи и обомъ тымъ фірмамъ закидае, що мають краденѣ патенты телеґрафу безъ дроту. Въ скаргахъ е наведені доказы, що фірма International Wireless Telegraph Co. ще 5 жовтня 1886 р. купила патентъ на телеґрафъ безъ дроту вôдъ вынахôдника Емерсона Далбейра, отже въ тôмъ часѣ, коли Марконі не мôгъ ще зважити мрѣти про свôй вынахôдъ. — Покривджена фірма домагае ся на тôй основѣ грубого вôдшкодованя вôдъ фірмъ обжалованыхъ.

— **Скаженый** песъ покусавъ у Великôмъ Капошу, унґарскôи столицѣ на Угорщинѣ, 8 осôбъ. Покусаныхъ вôдставлено до пастерôвского заведеня въ Будапештѣ.

— **Интересный** процесъ вôдбувъ ся недавно передъ цивільнымъ судомъ у Вѣдни. Справа була така: Якійсь Гольцштайнъ присвувъ бувъ міністерству скарбу за часôвъ міністра Билиньского проектъ оподатковання зелѣзничихъ білетôвъ и за сю гадку жадавъ 300 тысячь коронъ нагороды. Проектъ вôдкинено тодѣ, та передъ двома лѣтами використано гадку Гольцштайна, бо дѣйсно оподатковано білеты, а вôнъ нагороды не одержавъ. Гольцштайнъ выдавъ отже австрійскому скарбови процесъ о тихъ 300.000 к.

При розправѣ заступникъ фіскуса доказавъ, що правительство мало такій проектъ вже въ р. 1876, а обробивъ єго оденъ зъ урядникôвъ міністерства. Супроти сего судъ вôддалилъ Гольцштайна зъ его претенсіями.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.......М. Кравчишинъ, NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря.........Вас. Гришко, SCRANTON, PA.

Заст. касіера.........И. Глова, EXCELSIOR, PA.

Радиї:

М. Турокъ........Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.......Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ........Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь.........McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ.........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ..........Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісия:

о. Н. Підгорецкій, box 31, Jersey City, N.J. К. Кирчѣвъ, 140 Essex Str., Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центовъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярѣвъ посмертного за мужа, а 300 долярѣвъ за жену и другі запомоги въ разѣ инших нещасныхъ выпадкѣвъ.

Въ Союзѣ можете убезпечити вашѣ дѣти за таншій грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете больше якъ деинде.

Члены „Союза“, котрі пишуть самі до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до котрого вѣддѣлу „Союза“ належать и якъ той вѣддѣлъ называесь.

Панове мѣсцеві секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по каждѣмъ мітинґу адресы новыхъ членѣвъ, змѣны членѣвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити.

Редакція.

Ч. 215. **Квітъ** $600.00 на шѣстьсотъ долярѣвъ, котрі я Луція Логаза отримала яко посмертну запомогу по мужу Стефанѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ, за що складаю сердечну подяку выдѣлови Союза, и желаю всѣмъ Русинамъ вступати до организацiи Р. Н. Союзъ, котра точно и скоро выплачає, а слезы бѣднымъ вдовамъ и сиротамъ и роднымъ обтирае.

Shamokin, Pa. Nov. 4th 1903.

Луція Логаза.

Свѣдки: о. Ив. К-нстанкевичъ, Гав. Малинич, предс., С. Хорощакъ, секретарь.

Семанъ Баль, родомъ зъ Завадки рыманѣвской въ Галичинѣ. Прибхавъ до Америки 1896 року. Маѣ 25 лѣтъ. Секретаремъ „Союза“ въ Фордъ Сити, Па. е вже 2 роки.

Рухъ въ вѣддѣлахъ Р. Н. С.

Братство

Рождества Пресв. Богородицѣ въ Lansford, Pa. принимае новыхъ членѣвъ въ Новембрѣ и Децембрѣ, то есть ажь до Нового Року за нѣвъ вступного. Братство наше мае 180 членѣвъ, отже только членѣвъ якъ мало котре друге. Наше братство належить до Союза. Братя Русины приступайте до нашого братства и до Союза а мы васъ приймемо якъ своихъ во Христѣ братѣвъ. Также дѣти свои записуйте до Союза а Р. Н Союзъ тиње и лѣпше ихъ забезпечить якъ котра небудь друга асекурація. Найлѣпше буде, если дѣти будуть належати до той самои орґанізаціи, що и ихъ родичѣ а не до чужихъ асекурацій.

Сидоръ Скарлошъ, предсѣд., Михаилъ Терепанъ, секретарь.

Братство

Трехъ Святителѣвъ вѣддѣлъ 35 Р. Н. Союза дае до вѣдомости всѣмъ своимъ членамъ, що дня 15 Новембра 1903 вѣдбуде ся мітинґъ на Whitney, Pa. пѣдъ числомъ 68. въ домѣ Спирита Горощака. Нехай каждый членъ появить ся на той день и свой довгъ выплатить, бо котрый не прійде самъ анѣ гропей не пришле, заплатить одного доляра кары.

Иоанъ Сочишакъ, предсѣдатель, Петро Завада, секретарь, New Derry, Pa. Box 8.

Читайте!

Братство св. Ап. Петра и Павла въ Балтіморъ, Мд., вѣддѣлъ Союза 81, принимає въ мѣсяцяхъ Новембрѣ и Децембрѣ 1903 новыхъ членѣвъ безъ вступного. Мітинґи вѣдбувають ся каждои Недѣлѣ по першѣмъ днѣ у касіера братства п. Михаила Будагаы. Слѣдуючій мітинґъ вѣдбуде ся дня 6-го Децембра 1903 точно о 2-ой годинѣ пополудни. Просимо всѣхъ, хто не належить ще нѣ до братства нѣ до Союза, щобы прийшовъ на сей мітинґъ.

Т. Дурдела, предсѣдатель, И. Кульчицкій, секретарь.

Братство

св. Архистр. Михаила въ Гейзелтонъ, Па. № 6, ухвалило:

1) Щобы каждый членъ того братства явивъ ся въ церкви Пресв. Богородицѣ на № 6 дня 21-го Новембра. Кто того не послухае заплатить доляра кары.

2) По Службѣ Божой въ Суботу дня 21. Новембра буде великій баль на доходъ церкви на № 6. На той баль запрашаемо всѣхъ членѣвъ братства. Тикетъ 25 центѣвъ. Для женъ и дѣвчатъ вступъ даромъ. На балю буде словеньска и польска музыка, свѣже пивце, добра закуска. Баль буде въ Мартиновой гали.

Безъ вступного

буде принимати новыхъ членѣвъ братство св. Йоана Хрестителя въ Scottdale, Pa. на мітинґу дня 15 Новембра о 2-ѣй пополудни въ домѣ пана Петра Куленича.

Федоръ Ярошъ, секретарь.

Тримѣсячный мітинґъ

буде отримувати братство св. Арх. Михаила въ Гейзелтонъ, Па. дня 15. Новембра 1903. На мітинґу будуть читати ся тримѣсячні рахунки. Каждый членъ мае ся явити на сей мітинґъ, щобы знавъ якъ стоить каса и взявъ собѣ свою грамоту.

Федоръ Полавка, секретарь.

Братство

св. Архистратига Михаила, вѣддѣлъ Союза 51, въ Пітсборо. Па. выбрало на мітинґу дня 25 Октобра 1903 слѣдуючій новый урядъ:

Петро Шевчикъ предсѣдатель, Федьо Лѣско секретарь, Михайло Керичаръ касієръ, Иванъ Франко дозорця касы, Иванъ Шкамля заступникъ секретаря. Мітинґи вѣдбувають ся каждои послѣдной Недѣлѣ въ мѣсяцу въ гали п. Петра Шевчика на Руралъ Валей, Па.

Оголошене.

Братство св. Иліѣ, вѣддѣлъ Р. Н. Союза 28, въ Mahanoy Plane, Pa. принимае новыхъ членѣвъ въ мѣсяцю Новембру и Децембру безъ вступного. Мітинґи вѣдбувають ся въ першу недѣлю кождого мѣсяця.

Николай Дембицкій, секретарь.

Жены и дѣвчата вступають до „Союза“.

99) Въ Breslau, Pa. основало ся въ Октобру б. р. нове сестричне бр. св. Анны и приступило цѣле до Р. Н. Союза — за старанємъ п. Т. Шваста. Славно!

100) Въ McKeesport, Pa. основало ся въ Октобру б. р. нове сестр. братство св. Ольги и цѣле приступило до Р. Н. Союза — за старанемъ п. М. Ґрацоня. Славно!

101) Въ Cannonsburg, Pa. основало ся нове сестр. бр. и приступило до Р. Н. Союза — за старанемъ п. Март. Кзимира. Славно!

Честь Вамъ всѣмъ новї сестры и членкинѣ Р. Н. Союза, що Вы зрозумѣли значѣне всполѣнои народнои рускои орґанізаціи а тымъ самымъ показуете свѣтови, що тутъ на чужинѣ любите нашу всполѣну Матѣрь-Русь! Желаю якъ найкрасшого розвою и засилаю подяку всѣмъ потрудившимъ ся коло основания згаданыхъ братствъ!

Ану рускі жены и дѣвчата по другихъ кольоніяхъ пробудѣть ся и вступайте до Р. Н. Союза, бо въ лучности сила.

С. Ядловскій, гол. секретарь.

Просимо всѣхъ

мѣсцевыхъ секретарѣвъ Руск. Нар. Союза, щобы намъ прислали чимъ скорше свои фотоґрафіи а також написали якъ довго есть секретаремъ, сколько мае лѣтъ, звѣдки походить и чимъ занимае ся.

Редакція Свободы.

До вѣдомости всѣмъ п. секретарамъ „Союза“!

О хороши орігінальнѣ вѣдзнаки для дѣтей Р. Н. Союза вже поставравъ ся, а также и о новій вѣдзнаки для старшихъ. Каждый членъ до 3 мѣсяцѣвъ вѣдъ часу вступленя мае мати вѣдзнаку. Прошу всѣхъ п. секретарѣвъ сейчасъ менѣ донести, сколько вѣдзнакъ для старшихъ а сколько для дѣтей мають прислати кождому Вѣддѣлови. Вѣдзнаки для старшихъ мае ся не продавати по 85 цт., а вѣдзнаки дитиначі по 25 ц. и то лишь за готовку.

С. Ядловскій, Гол. секретарь.

Баль

на доходъ рускои парохіи въ Бофало, Н. Й. вѣдбуде ся въ Вовторокъ дня 24. Новембра 1903 въ гали Марценковского на улици Амгерстъ число 432. Початокъ о 7-ой вечеръ. Тикетъ 25 центовъ. Для женщинъ и дѣтей вступъ вольный. На баль сей запрошуе всѣхъ мѣсцевыхъ и околичныхъ Русинѣвъ

Комітетъ Церковный.
П. Коваль предс., Вас. Мельникъ секр., Н. Серединьскій касіеръ.

Великій Баль

на доходъ новои рускои церкви въ Troy, N. Y. вѣдбуде ся дня 25-го Новембра с. р. въ Jack Spinner's Hall, Cohoes, N. Y.

Початокъ точно о 6 г. вечеромъ а забава тревати-ме до 6 г. рано.

Вступъ вѣдъ особы 25 цнт. Наддатки и всякі добровольні жертвы зъ подякою приймае ся. Музика знаменита. Буфетъ у власнѣмъ зарядѣ. Всѣхъ добромыслячихъ и до забавы охочихъ щиро запрашае Рада церковна въ Troy, N. Y. яко комітетъ балевый. 3

— Дальші жертвы на будову рускаго народного театру у Львовѣ зложили пп.:

А. Гела	1.00
М. Югасъ	1.00
М. Паздрѣй	50
Вже квітована сума	5.00
Разомъ	$7.50

Посылайте жертвы на адресу: Andrew Sawka, Scranton, Pa. Linden st. 209.

Осторога.

Звертае ся увагу Всч. Отцѣвъ духовныхъ, котрі намѣряють выѣхати зъ Галичины до Америки, щобы не пускали ся въ дорогу безъ попередного порозумѣня ся зъ Радою Духовною и сердечне заки достануть вѣдъ нѣи вѣзване до выѣзду. Въ противнѣмъ разѣ можуть наразити ся на тое, що довшій часъ будуть мусѣли сидѣти безъ мѣсця, або и жаднои посады не одержать. Всѣ дотичні письма належить слати на руки секретаря Рады Духовнои пѣдъ адресою: Rev. St. Makar, Mt. Carmel, Pa. U. S. of America. 3

Вѣдъ Рады Духовнои въ Америцѣ, о. Ив. Констанкевичъ, предсѣдатель, о. Ст. Макаръ, секретарь.

НАДОСЛАНЕ.

Зъ Филадельфіи, Па.

Сонце грѣе, пчолы ѣдуть и весело грае трутъ; доки лѣто грае вѣнъ, прійде осѣнь тай по нѣмъ! Пчолы. То американьска Русь а трутъ — то „редахторъ“. Розплакавъ ся дуже на Филадельфійскихъ Русинѣвъ и на мене, алежь каждый розумный знае, що трута выкидають зъ улія на осѣнь. Такъ зробили и филадельфійскі Русины. есть пословиця, що де е въ стадѣ одна паршива вѣвця тамъ и другі наберуть ся вѣдъ неи пархѣвъ. Тая вѣвця каже, на филадельфійскихъ Русинѣвъ, що украинцями переповнений шпиталѣ. Чи се правда? Де факты? А ось скѣлько тая сама вѣвця мала припадкѣвъ та повинна була ити до шпиталя. 1) Коли одна дѣвчина збила сю вѣвцю по пицѣ, що ажь була червона якъ скрипки. 2) Коли на одномъ веселю въ Jersey City, облизала вѣвця кѣлька штуханцѣвъ, що ледви утѣкла. 3) коли у одномъ домѣ злапали ту саму вѣвцю то она ажь толовою парканъ проломила утѣкаючи. 4) Коли тая овечка зайшла разъ до сальону въ Джерзи Сити выпити троха гѣркои воды и сказати троха политики, то дѣстала таку политику, що ледви вырвалась и то безъ капелюха, котрый потѣмъ висѣвъ за 2 дни на показъ. Ось скѣлько выпадкѣвъ мала ся вѣвця, пѣсля котрыхъ повинна була пѣйти до шпиталя. Знаю ще и о бѣльшихъ выпадкахъ, але дамъ спокѣй, може ще ся вѣвця втратить свою брехливу натуру, хочь, що правда, пословиця каже, що чимъ горнець накипить тимъ и черепъ буде смердѣти.

Мих. Довбенко

Покойна.

Ниже потисаный упознаю ся, что я отъ Господина Александра Врабель обывателя американьского, которого я изъ части Монастыря боронявского навластнымъ чтобы на украшеніе церкви того Монастыря между американскима нашима вѣрниками колектовалъ, и добровольныя офѣры позбиравъ, что высше помянутый мужь уже доселѣ Монастырю сему 1000. т. е. едентысяцъ короны послалъ, се симъ упознаю.

За что и сердечно благодарю всѣмъ тымъ Вс. Отцемъ духовнымъ, которы е-о томъ подипрали, якто: О. Чурговичъ Трентонъ, О. Орестъ Злоцкій Ландсфордъ, Па. О. Левицкій Маганой Сити, О. Вѣкторъ Міропшан, О. Корнилій Лавришинъ Шенандоръ Па. и О. Галько Газелтонъ Па. Такъ такожде и всѣмъ тымъ благочестивымъ и побожнымъ вѣрникамъ которые тую сумну офѣровали. Мы здѣсь за тіи жертвы будемъ молити Створителя небъ и земли въ каждодневныхъ нашихъ молитвахъ, да дасть имъ все тое благо что сѣ отъ него желаютъ.

Дано въ Монастыри боронявскомъ Чину св. Василія вел. 1903 Октобра 18-го.

Матеей Врабель, Игумен.

Памятайте на украинськo-руску бурсу въ Сяноцѣ и посилайте жертвы на адресу: Wasil Hrishko, 209 Linden St., SCRANTON, PA.

ПѢСНЯ галиційскихъ рѣльникѣвъ.

Зложивъ Александеръ Рыбчиньскій.

Ты, Канадо, чужій краю,
Жию въ тобѣ, роскошь маю,
Пасу въ степахъ волы,
Якъ соколы.
Сонце сходить, плугъ впрягаю,
За Австрію не згадаю.
Гей волики якъ олені,
Бо я уже плугъ тримаю!
Гей волики идѣть шибко,
Бо лишь конець фармы видко!
Я тутъ оро вѣдъ Остока,
Моя фарма есть широка;
Я тутъ оро чисті степы,
Земля свята наша мати.
Земля свята насъ годуе,
Мы въ Канадѣ не бѣдуемъ.
Весна свята вже надходить,
Сѣй пшеницю, нехай сходить,
Тутъ сѣварня въ ролѣ дзвонитъ
За сѣварнею шпидко сходятъ;
Ту пшениця вже шарѣе,
А фармарь ся чось надѣе,
Роля чорна такъ якъ сґура,
То мы крикнемъ колись сґура,
Гура, гура ґоберману,*)
Бо вѣнъ есть тутъ нашимъ паномъ.
И круглой сто лѣтъ жити,
Дае фармы не платити,
Дае фармы безъ податку,
Лишь клади си добру хату.
У Канадѣ добре жити,
У Канадѣ добре бути
Для врядникѣвъ вдячнымъ бути.
Въ Ґаліціи тамъ голота,
Коло хаты нѣ соломки анѣ плота,
Въ Ґаліціи тамъ бѣдують,
Усѣ люди дровъ купують,
Въ Ґаліціи гѣрко жити,
Дай податокъ, ѣди служити,
А на просьбѣ панъ староста,
вѣнъ не вѣрить,
Шле секвестра и драшкору.

Подавъ М. Щ.

*) government — урядъ.

Американьскі папери.

Юнайтедъ Стейтсъ Дистриктъ Кортъ надъ почтою въ Скрентонѣ засѣдае майже каждого дня въ роцѣ и выдае папери. Хто хоче достати папери може прійти зо свѣдками до сего корту и дѣстати папери таки того самого дня. Потреба однакъ повѣдомити о своимъ приходѣ впередъ клярка E. R. W. Searle, Federal Bldg., Scranton, Pa., щобы вѣнъ мѣгъ все приготовити до переслуханя. 21

Смѣшне.

Хто лѣпше видить?

Батько: — Маю ще знамени-тій зôръ, бо виджу комара на верху церковнои вежѣ.

Сынъ: — Я маю лѣпшій вôдъ васъ, бо виджу навѣть, що комарь позѣхае и мае дѣравый зубъ...

Де знаходивъ ся рай?

Подчасъ испиту въ народной школѣ въ Равѣ рускôй запитавъ учитель одного зъ ученикôвъ, жидка, де поселивъ Богъ прародичѣвъ Адама и Еву. Ученикъ не вôдпо-вѣдавъ а учитель, щобы прийти ему зъ помочію, сказавъ: „Що-жь, не знаешь? Та-жь въ ра... въ ра...“ — „Вже знаю, прошу пана профессора — кринувъ радôсно жидокъ — въ Равѣ!“... Зъ „Комара“.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖЪ

Въ селѣ Манаевѣ (почта Олѣевъ) пов. Золочѣвъ, въ Галичинѣ, переводить пар-целяцію паньского ґрунту мѣсцевый священикъ о. Ф. Тарнавскій. Земля пшенич-на и лѣсы. Цѣна за морґъ 480 коронъ, значить менче якъ 100 долярôвъ. Село чисто руске. є церковь, школа, крамниця и читальня въ своимъ домѣ. Сѣножати ду-же добрі. Морґъ луки дае 10 возôвъ сѣна: вода скрôзь жерелянна. До парцеляціи е 250 морґôвъ орного поля, 100 морґôвъ сѣножати и 170 морґôвъ лѣса будовельного. Хто тамъ купить буде всег-да ѣсти хлѣбъ пшеничный и буде мати дерево на бу-довлю на паливо и всяку дру-гу выгоду. Той самъ свя-щеникъ вже розпарцелю-вавъ оденъ фôльварокъ що мавъ 800 морґôвъ а сей вже другій. Близшихъ пояснень въ сѣй справѣ удѣляе:

M. Kaluśka, 716 Mint Alley,
S. S. Pittsburg, Pa.

— Хочете безпечно и скоро звезати до старого краю, або спровадити родину зъ краю, купить собѣ шифкарту вôдъ John-а Nemeth-а, 457 Washington St. NewYork, N.Y.

Иґн. Станчакъ и Ив. Данковскій заприсяжений колекторы мають право збирати добровôльні жертвы на маючу ся будовати руску церковь въ CARNEGIE, Pa. Просимо всѣхъ братôвъ Русинôвъ не опустити нашихъ колекто-рôвъ въ порожнѣ рукою а Господь Богъ нагородить Васъ за се сторицею.

Комітетъ церковный:
Ст. Середницкій, предсѣдатель,
Ив. Адама, заступникъ,
Ст. Сембратъ, касієръ,
Арс. Патрошь. секретарь.

— Вп. членамъ товари-ства „Зорѣ“ въ New York-у и жертводателямъ Рогатинь-скои Буреы подаю свою сталу адресу.

G. Pidsadoczny
Box 19, Jersey City, N. J.

Пропали

дня 25-го Сентебмра 1903, Юрко-ви Неґризови въ Pleasant Home, Канада — бычки и корова. Корова въ калатальомъ (дзвôнкомъ) жовтаво червона, велика, зъ цѣлыми рогами закривлеными до ока; має печѣтно на задныхъ лопаткахъ. Бычки до-рôчні, оденъ червоный, другій чер-воно-темноватый зъ двôнкомъ. Сю худобу купивъ Юрко Неґричь въ Виннипеґу вôдъ одного Русина (имени его не знае анѣ зъ котрои коло-ніи) то може си худоба повернула назадъ на єго фарму. Хтобы знавъ де тая худоба знаходить ся, нехай дасть знати на адресу: Yurko Negricz, Pleasant Home, Man. а дôстане 6 долярôвъ нагороды.

Испытованый учитель,

Русинъ, лѣтъ 28, жонатый, корес-пондентъ въ рускôй, польскôй, нѣ-мецкôй и италійскôй мовѣ, розу-мѣе насѣчництво, господарство и т. д., пошукуе з Галичины посады учительскои въ кольоніи рускôй, польскôй або нѣмецкôй въ Сполу-ченыхъ Державахъ. Приймѣ также иншу вôдповѣдну посаду. Вѣдомо-сти удѣлить редакція „Свободы“. 4

Хоче оженитись

Андрей Бѣлиньскій, Русинъ, греко-католикъ, шукае дѣвчины также греко-католички, котра бы схотѣла выдати ся на фарму. Адресувати:

Andrew Belinskey,
Morrissey, B. C., Canada.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ прія-тель черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде ого-лошене напередъ.

Шукаю

мою жену Вікту Козенчакъ зъ роду Смоковичъ; походить зъ Солины, пов. Лѣско, Галичина: Пойшла вôдъ мене 14-го Сентебмра. Взяла 200. дол. и двороче дѣтей; знае троха по англійски. Мае бути коло Чика-го або Ст. Луисъ. Хто менѣ о нѣй донесе, достане 10 долярôвъ над-городы.

Andrew Kozenchak,
Box 16, Smoke Run, Pa.
Clearf. Co.

Фармы!

Нынѣ кождый си пытае що ста-несь пôзнѣйше?

Чи пôде робота? Чи буде страйкъ? А нѣхто не може вôдповѣсти.

Чи знаете, де не мусите си боя-ти страйкôвъ?

Фарма є одинокою рѣчею не ме-на страйку. На фармѣ нема босôвъ, чоловѣкъ є своимъ паномъ и нѣ-хто не выкине его зъ роботы.

Нашою задачею єсть помочи вамъ стати независимыми.

Купѣть собѣ фарму. Черезъ на-ше посередництво можете купити собѣ фарму въ **Верджинии.** Земля добра, здорова вода и воз-духъ. Уродить ся все, що посѣете або посадите и можете продати за готова грошѣ.

Голосѣть ся до:

JOHN JELINEK,
1116. Pine Alley, Braddock, Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
— адвокатъ, —
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣзджае тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ години 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскі въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть си до адвоката Чупки, бо вôнъ буѣ ад-вокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правни папери и повновочія.

Купуйте книжки!

Американьскій плянтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи россійскои правосла-вои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жида	10
Канадійска Русь	15
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ам.-Уг. Русинôвъ	10
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступникъ. вôдъ рос. православія	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ пôв-тора доляра ($1.50) на-сылимъ єму 16 книжочокъ и оплатимо почту.

КНИЖКИ
!ПО ЗНИЖЕНОЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Багатки	10
Богацько галасу зъ нечеви, комедія	50
Вôлинъ Генцель	75
Вижъ (1798—1898)	1.50
Житя Святыхъ два великі томы, понадъ 1400 сторôнъ	6.00
Метелики	50
Мой комарадъ	100
Матеріялы до украиньско-рускои етнографіи (3 томы) по	100
Монографія Костомарова	50
Манѣфестъ комуністичной партіи	20
Морозенко Мирного	35
На добродѣйні цѣли, комедія	35
Народ. календарь Просвѣты 1901, и 1902	5
Народ. календарь Просвѣты 1903	10
Новѣ и перемѣнні звѣзды	5
Нападъ на мышѣ	10
Національне питанє въ Норвеґіи	5
Нетлѣ	25
Непропаща сила	10
Народность и єѣ початки	15
Нечительникъ и другі оповѣданя	15
Нагула	10
„Наука“ рôчникъ зъ 1878 р.	3.00
Начала физики	10
Некультура	15
Наша родина	50
Осанна	20
Оповѣдания Коцюбиньского	10

(Дальше буде.)

Повышші книжки маємо тôлько въ одному або двохъ примѣрни-кахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сі книжки, котрі понизше списані можете всегда достати!

Абу Касимовй капцѣ	30
Апостолы и Евангелія	15
Библія велика	50
Букварь рускій	25
Граматика руска	25
Друга читанка для малыхъ дѣвчатъ	10
Досвѣды зъ поля статистики	15
Енеіда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданя	10
Записки школяра	20
Забобоны та ворожбитство	10
И мы въ Европѣ	10
Иванъ Гусъ	5
Кльод І.	5
Карбы	25
Календарь „Союза“ (1903)	25
Лист Макита	10
Микола Палиенко	15
Микола Костомаровъ	5
Народъ въ неволѣ	10
Новомодный спѣваникъ	15
Оповѣданя для дѣтей	10
Оповѣданя Стороженка	20
Пѣснословецъ	50
Пригоды Донъ-Кихота	40
Ревізоръ въ Петербурга	25
Русины пряшôвскои епархіи	35
Судный день	10
Сѣмъ казокъ	10
Словакы чи Русины?	5
Стежечка въ рай	10
Хлопскій пѣсни	10
Читанка третя	40
Яблочникарь, комедія	15
Шекспіръ въ повѣстяхъ	25
Читанка друга	15
Читанка четверта	50
Хлѣбъ душѣ	1.00

(Дальше буде.)

Замовляйте тôлько тѣ книжки, котрі бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Всѣ попередні списы и цѣнники книжокъ суть неважні.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Книжки повысше выписані вы-силаемо сейчасъ по одержаню замовленя.

Гей Русини! чи знаете вы де-рогу до дешевого и доброго ку-пна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, най-лучшій и найпевнѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то все — нѣ! Вôнъ мае ще набирядъ вѣйи салунъ въ мѣсті подъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на веселю.

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або бôльше, для за-писования коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книж-ку можете достати въ Ред. „Свобо-ды“. Одна коштуе доляра. Грошѣ присилайте напередъ.

SVOBODA
Box 353, SCRANTON, PA.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятись?

Купи собѣ „**Комара**“.

Три старі рôчники коштуютъ лишь $3.50.

Оденъ рôчникъ $1.25.

Хто хоче достати „Кома-ра“ що два тыжднѣ че-резъ оденъ рôкъ, нехай зашле 2 доляры на адресу:

„**Комар**“,
Собѣщина ч. 8.,
Львôвъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете достати та-кожъ слѣдуючі книжки:

Календарь „Комара“ на рôкъ 1903 . . . . 15ц.
Новомодный Спѣваникъ 20 „
Деканы зъ гôръ . . . . 15 „

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записо-ваня мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на ва-шу школу, церковь, пле-банію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 цен-тôвъ за одну. Такі кни-жочки повинна кожда па-рафія роздати своимъ чле-намъ. Кождый парафія-нинъ повиненъ мати та-ку книжочку, тогды буде знати, що тѣ грошѣ які вôнъ заплативъ на цер-ковь и т. и. ему не про-падуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похо-рону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКІ опѣкуны хо-рыхъ повинні мати книж-ки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабость и т. д. Одна книжка коштуе одного доляра.

— SVOBODA,
Box 353,
SCRANTON, PA.

Длячого маете удаватись до чу-жихъ, если

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ,
Судія покою и публичный нотарь,

Залагоджуе всякі судові справы, ко-лектує спадки, выробляе повномочія и контракты купна въ Галичинѣ и Княже-ствѣ Познаньскôмъ.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ курсу.

Продае шифкарты на всѣ пароходы до всякихъ мѣсцевостій въ краю и назадъ.

Real Estate. Продае домы, лоты и по-жичае грошѣ на будову домôвъ. Асекуруе вôдъ огня въ найлѣпшихъ компа-ніяхъ.

VICTOR WILUSZ
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

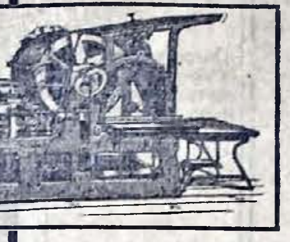

Друкарня „Свободы“
ВЫКОНУЕ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балі, выгравки, представлення,
ПАПЕРЫ листовй,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскі,
КНИГИ параф. и братскі,
КНИЖКИ колекторскі, брат-скі и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскі

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

Адресъ: SVOBODA,
BOX 353, SCRANTON, PA.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Аме-рицѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый домъ великій, красный, котрый компанія ку-пила 1896 року за $18.000 доказуе, що може ком-панічна робота. — Всѣ ро-зумні Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власно-го стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $4,000.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй и М. Пелякъ.

Найновѣйшимъ выналазкомъ помежь годинниками є отся годинка, котру тутъ бачите.

Моя Електрично свѣтлячa годинка є дуже выгôдна длятого, що въ ночи, въ темнотѣ свѣтить и показуе часъ акуратно безъ жадного свѣтла. Ся го-динка мае также иныкимъ, котрый Вамъ показує кождый день кождого мѣ-сяця въ рôцѣ, голосно будить и добре ходить такъ якъ реґуляторъ.

Въ кождôмъ домѣ повинна бути та-ка выгôдна рѣчь — коштуе лишь $1.50. Можете єѣ купити лишь у мене. Стор-никамъ и аґентамъ продаю за низшу цѣну.

Пишѣть по великій образовый цѣнникъ всѣлякихъ найновшихъ рѣчей.

Пишѣть латиньскими буквами.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА
JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— въ —
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякі потрѣбні рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскі и звычайні.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безпечно.

☞ Продае шифкарты. ☜

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ДАРОМЪ

24 хорошихъ и цѣнныхъ предметôвъ. Хто собѣ заорде-руе нашу красну нікльову годинку, котру выра-бляе одна зъ найлѣпшихъ фабрикъ и есть вы-пробована и ґарантована на **20 лѣтъ**, такъ, що може ся рôвнати 30 доляровымъ годинкамъ и пôшле намъ за неѣ и за гарный позолочува-ный ланцушокъ $2.50 — то мы ему зашлемо вразъ зъ годинникомъ и ланцюшкомъ слѣдуючи предметы зовсѣмъ даромъ: 1 знаменитѣ королѣвску шведску бритву цѣны $2.50. Добрый кишенковый нôжъ за 40 цент. Позолочуваный перстень цѣны $1.00, 1 брилянтовый ґузикъ за 60 цнт., 12 гарныхъ бѣлыхъ хустинокъ за $100, 24 аркушôвъ листо-вого паперу и ковертъ за 10 цнт., 1 пару спинокъ до маншатôвъ за 50 цнт., позолочуваній спинки до сорочки за 50 цнт.

Сі рѣчи будемо высылати даромъ лишь за короткій часъ, протое спѣ-шѣть зъ замовленями. Пишѣть на адресу:

Ch. I. Kapoun Co., 1015 Collins Str., JOLIET, ILL.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 10 cents for a three month's subscription and a copy of Social-ism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers, 56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

— Хочете правовати ся, выставити по-вномочіе, купити або продати маетокъ, достати сплатокъ, сколективати гро-шѣ, або вôйсковои екземпції, пишѣть до John-а Nemeth-а 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ все зробить най-лѣпше и скоро.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ

WHOLESALE

Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякій убраня мужескі складно и дешево. Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
6 цигара, е и гали
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Памятайте Русины, що Русинка

МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ

мае гарно уряджений ГОТЕЛЬ на розѣ Independence & Vine Str. Nr. 717 въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Тамъ забавитесь, ажь мило,
Въ неи добра „виска", пиво,
Вино, конякъ и цигара
Й господиня гарна, жвава.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при пороґі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон

Юліянъ Копистяньскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)

424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшій напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскональ, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юльна.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

✳ TROMETTER'S ✳

(Тромейтеръ)

при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAD LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрисенѣ. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
По анґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ доброй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що его тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Справедливе чудо у тôмъ люде е,
Що такъ смачного мяса нѣгде не е;
Другѣ бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують,

Мы, Русины не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштуе,
До смерти не пересмакуе,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милѣ братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уктиво!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЕКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый также хрестомъ Вольта, вôставъ вôдкрытый кôлька лѣтъ тому въ Австріи. а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюднивъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослабленє, безсонницю, пригнобленє, гістерію, паралѣжъ, трясенє, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системы. Его добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корысти, що найлѣпшій електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 разы тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 долярôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два въ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь есмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Riechfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове Въ залученю посылаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тѣ, котрѣ мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ найскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.

306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылаеъ даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— и —

готельничій

246 Pearl Str. Shamokin, Pa.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекурацыйнои компаніи.

Колектуетаножь грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тако керичѣ — ту и на околицю. —

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

НАЙСИЛЬНѢЙШИМЪ ОРУЖІЕМЪ,

ЯКИМЪ МОЖНА ПОБОРОТИ ХОРОБУ И ВСЯКІ СЛАБОСТИ ЕСТЬ — НАУКА.

Якимъ способомъ Професоръ Коллинсъ лѣчить хоробы?

Цѣлый свѣтъ признае, що наука есть найсильнѣйшимъ оружіемъ, котрымъ поборюе ся всякѣ слабости. Лѣкарь, котрый хоче вылѣчити хорого, мусить пôзнати ся на его хворотѣ. Мало ученѣ и недосвѣдченѣ лѣкарѣ не тôлько що не помагають хворымъ, але противно шкодять имъ. Если лѣкарь на певно не пôзнае слабôсть, предпише слабому лѣкъ на якусь иншу слабôсть а такимъ чиномъ не тôлько що не помагае але еще шкодить чоловѣку. Коли бы лѣкарь пôзнавъ ся на хоробѣ и предписавъ хворому потрѣбну медицину, то о много меньше людей умерало бы.

Добре знамый ученець, **Професоръ Коллинсъ** завсѣгды клавъ найбôльшу вагу на те, щобы акуратно пôзнати хвороту. Своею наукою и досвѣдченемъ дôйшовъ до того, що днесь дуже легко пôзнае всякую слабôсть и то безъ похибы.

Професоръ Коллинсъ черезъ свою науку богато добра здѣлавъ для людей, котрѣ славлять го теперь по цѣлôй Америцѣ. Абы всѣмъ вымогамъ лѣкарскимъ задосыть учинити, вôнъ мусѣвъ свôй закладъ лѣкарскій побôльшити и лучше зарядити. На се вынанявъ великій дôмъ, котрый находить ся пôдъ **№ 140 W. 34th Street**, где продовжуе свою благодарную дѣятельнôсть. Всѣ письма до него треба писати пôдъ тую адресою.

Кождый хворый чоловѣкъ,

котрый потребуе помочи лѣкарской, повиненъ удати ся до **Проф. Коллинса.** Не шукайте за иншими лѣкарями, що быстe потôмъ не каяли ся. **Проф. Коллинса** цѣла Америка знае и кождый вамъ скаже, що вôнъ е оденъ зъ найлучшихъ лѣкарôвъ. Такимъ успѣхомъ въ лѣчиню хворыхъ во всѣхъ слабостяхъ якъ **Проф. Коллинсъ** не може жаденъ зъ лѣкарôвъ похвалити ся.

Професоръ Е. С. Коллинсъ.

Лѣчить всѣ слабости.

Проф. Коллинсъ сейчасъ спôзнае ся на слабости такъ мужескôй, якъ и женскôй и лѣчить зъ великимъ успѣхомъ во всѣхъ слабостяхъ а навѣть найбôльше застарѣлѣ и хроничнѣ хоробы. Хоробы жолудка, серця, печинки, нерокъ, легкихъ, мѣхура, крови, горла, носа, костей и т. д. лѣчить дуже скоро. Особенно звертае увагу на тайнѣ и поглавнѣ хоробы.

Мущины або женщины терпячи на подôбнѣ хоробы, нехай не ганьблять ся, лишь смѣло пишуть до **Проф. Коллинса** на низше подану адресу. Женщины терплячи на мѣсячнѣ непорядки, нехай не зволѣкають довго и чимъ скорше пишуть на подану адресу а **Проф. Коллинсъ** якъ найскорше буде старати ся имъ помогчи

Заразливи хоробы

Професоръ Коллинсъ лѣчить пôсля свого власного способу и ручить за скоре и цѣлковите выздоровлене.

Зъ тысячныхъ листôвъ котрѣ **Проф. Коллинсъ** дôставъ вôдъ своихъ вылѣченыхъ паціентôвъ, подаемо ту кôлька вытягôвъ:

Plymouth, Pa.

Я терпѣвъ черезъ довгій часъ на жалудкову слабôсть. По кождôмъ ѣдженю болѣло мене въ жолудку а ѣджене ся менѣ обридло. Заживавемъ всякѣ захвалюванѣ лѣкарства, але мнѣ непомагало. Вкôнци такъ я упавъ на силахъ, що не мôгъ емъ нѣякой роботы выконувати. А Проф. Коллинсъ вылѣчивъ меня въ протягу одного мѣсяця. Василь Лисико.

Boonton, N. J.

Высокоповажаный Проф. Коллинсъ! Даю до вѣдомости всѣмъ моимъ краянамъ, що Проф. Коллинсъ е найлѣпшимъ лѣкаремъ, якого я пôзнала въ моимъ житю. Я була хвора вôдъ 17. новембра 1901, до 30. юнія 1902. Мала я бите серца и трясламъ ся на цѣлôмъ тѣлѣ. Ходиламъ по розмаитыхъ докторахъ, але то мнѣ непомогло. Опôсля удала ся я до славного Проф. Коллинса и вôнъ мене вылѣчивъ. Теперь я цѣлкомъ здорова. Сердечно вамъ дякую Впов. пане Професоръ. Жійте на славу и пожитокъ людскости на многая и благая лѣта!

Марія Барна,
box 218, Boonton, N. J.

Mahanoy City, Pa.

Вашѣ лѣкарства я получивъ въ *Crystal Falls, Mich.* Теперь я бываю въ Mahanoy City, Pa. Лѣкарства менѣ помогли и цѣлкомъ я здоровъ. Дякую вамъ сердечно. Вы сте великій добродѣй убогихъ, бо такъ лѣчите бѣдного, якъ и богатого. Иншѣ лѣкарѣ лѣчать лишь тыхъ, що грошѣ мають а и такъ имъ ничь не поможуть. Вы сте найлѣпшій лѣкарь и справедливый чоловѣкъ; до васъ повиненъ кождый удавати ся. Тото подайте до ґазетъ, що бы о васъ кождый знавъ. Сердечно васъ здоровлю

Иванъ Реповай,
606 W. Water St., Mahanoy City, Pa.

Если кто е хворый, нехай пише до ПРОФ. КОЛЛИНСА и вôдповѣсть на слѣдуючи пытаня:

Кашлете?
Худнете?
Вомѣтуете?
Маете уплывы?
Тече вамъ зъ устъ?
Маете розвôльнене?
Пече васъ въ горлѣ?
Маете злый апетитъ?
Болить васъ въ боцѣ?
Маете короткій вôддыхъ?

Маете затверджене?
Свербить васъ шкôра?
Трясуть ся вамъ руки?
Маете нечистый языкъ?
Чуете бôль въ костяхъ?
Болить васъ по ѣдженю?
Завертае ся вамъ голова?
Рѣже васъ пôдчасъ мочу?
Маете сильне бите серца?
Курчить вамъ въ животѣ?

Чи скоро лякаете ся?
Чи скоро застуджуете ся?
Чи чуете зиму въ неркахъ?
Чуете бôль на верху головы?
Чи були сте хворѣ на заразливѣ хоробы?
Чи чуете ся цѣлкомъ розпаленымъ?
Чи чуете ся слабымъ, коли встаете?

Закладъ лѣкарскій отвореный е кождого дня вôдъ 10. год. рано до 1. год. а по полудни вôдъ 2. до 5. Въ недѣлю лишь вôдъ 10. рано до 1. по полудни.

Пишѣть по руски и адресуйте такъ:

PROF. E. C. COLLINS,
New York Medical Institute, 140 W. 34th St., New York, N. Y